SLOVENSKI JADRAN

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA KOPRSKEGA OKRAJA

KOPER — 27. OKTOBRA 1961 ★ POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI ★ LETO X. — ŠTEV. 44

Slovenski knjižničarji so letos izbrali Koper za kraj, kjer so imeli svoje zborovanje in redni letni občni zbor Društva bibliotekarjev Slovenije. S tem so dali poseben poudarek tudi desetletnici koprske Študijske knjižnice in razstavi primorskega časopisja od leta 1849 do 1960. Slavnostna otvoritev dvodnevnega zborovanja slovenskih knjižničarjev ob navzočnosti gostov, predstavnikov javnega in političnega življenja našega okraja ter velikega števila knjižničnih, literarnih in znanstvenih delavcev je bila v koprskem gledališču pretekli petek dopoldne. Zborovanje je med drugimi pozdravil v imenu okrajnega ljudskega odbora in političnih forumov predsednik Okrajnega sveta za kulturo in prosveto Stane Škrabar (na sliki). Zahvalil se je tudi zborovalcem za dosedanje in prihodnje sodelovanje s koprskimi knjižničnimi delavci in zaželel zborovanju veliko uspeha

IV. OKRAJNA KONFERENCA LJUDSKE TEHNIKE V KOPRU

Razvoj tehnike terja nove oblike dela

Minulo nedeljo je bila v Kopru IV. konferenca Ljudske tehnike našega okraja, na kateri je okrog sto delegatov in gostov po obsežni analizi opravljenega dela in po poročilu o bodočem delu in nalogah Ljudske tehnike — poročili sta podala predsednik OO LT Koper Vinko Žnidaršič in sekretar Miro Žetko — dopolnjevalo v razpravi novo zasnovane oblike delovanja te nadvse pomembne družbene organizacije. Med gosti, ki so sodelovali v razpravi z vrsto tehtnih misli in priznali Ljudski tehniki koprskega okraja zavidljivo mesto v razvoju tehničnih dejavnosti v širšem merilu, so bili tudi član Glavnega odbora LT Slovenije Julij Beltram, predsednik OO SZDL Gustav Guzej, član Društva izumiteljev Slovenije dr. Zupan in drugi zastopniki družbenih ter političnih organizacij našega ter sosednih okrajev. Konferenco so pozdravili tudi najmlajši člani LT koprskega okraja — zastopniki klubov mladih tehnikov iz posameznih občin.

Prepričljivi uspehi Ljudske tehnike v koprskem okraju, kjer deluje 34 organizacij, ki zastopajo sedem osnovnih tehničnih panog ter imajo 3382 članov — med temi 2022 strokovno usposobljenih oseb — so utrli pot neodložljivemu snovanju novih oblik dela, ki bo moralo zagotoviti tehničnemu delovanju te organizacije višji nivo, skladen s silovitim razvojem tehnike v svetu in pri nas. Dosedanji sistem dela Ljudske tehnike je kljub temu, da je zrasla ob njej generacija z obetajočim obsegom in kvaliteto znanja, le bil preveč odmaknjen od našega družbeno ekonomskega dogajanja, vpliv Ljudske tehnike pa kljub neumornemu prizadevanju njenih članov zaradi številnih objektivnih razlogov ni posegel dovolj učinkovito v razvijanje tehnične miselnosti nasploh; največ nalog pa nakazuje tej organizaciji delo in bodoče potrebe v zvezi z vzgojo podmladka.

Prav zato, ker je Ljudska tehnika v koprskem okraju sprostila v minulih letih široko inciativo tehničnega udejstvovanja, je njeno bodoče delo prežeto z zares zahtevnimi nalogami, ki zadevajo ob interese naše družbe v celoti. Večja moralna in materialna pomoč komun in gospodarskih organizacij pa je osnovni pogoj, da bo Ljudska tehnika s svojimi že utrjenimi in razvijajočimi se oblikami dela postala zares sestavni del našega gospodarstva.

DVODNEVNO ZBOROVANJE KNJIŽNIČARJEV IN REDNI LETNI OBČNI ZBOR DRUŠTVA BIBLIOTEKARJEV SLOVENIJE V KOPRU

O pomembni družbeni vlogi knjižnic

V Kopru je bilo pretekli teden dvodnevno zborovanje slovenskih knjižničarjev in redni letni občni zbor Društva bibliotekarjev Slovenije. Zborovanja so se udeležili razen naših knjižničarjev, literarnih in znanstvenih delavcev tudi predstavniki bibliotekarjev iz drugih republik in rojaki iz zamejstva, predstavniki slovenskih knjižničarjev in kulturni delavci s Koroškega, Goriškega in Tržaškega kot tudi zastopniki Združenja italijanskih bibliotekarjev.

Zborovanje se je začelo v petek v veliki gledališki dvorani, kjer je prvi pozdravil zbrane knjižničarje in goste upravnik Študijske knjižnice v Kopru Srečko Vilhar, nato pa je imel nagovor predsednik Društva bibliotekarjev Slovenije Josip Rijavec.

Delovni program prvega dne zborovanja je vseboval referat upravnika koprske Študijske knjižnice Sreča Vilharja o knjižničarstvu Slovenska Primorja in referat upravnika Delavske knjižnice v Ljubljani Avgusta Vižintina o aktualnih vprašanjih slovenskega knjižničarstva. Opoldne je bila v prostorih Okrajnega muzeja otvoritev pomembne razstave slovenskega primorskega časopisja od leta 1849 do 1960. Razstava je plod vztrajnega in marljivega dela in z njo je naša Študijske knjižnica obenem najlepše proslavila deseto obletnico svojega obstoja. Obenem je izšla še publikacija, ki prinaša časovno urejene podatke o vseh časopisih, ki so izhajali na Primorskem. V publikaciji sta tudi dve razpravi, in sicer piše Srečko Vilhar o zgodovini slovenskih knjižnic in knjižničarstva na Primorskem, Miša Šalamun pa razpravlja o slovenskem primorskem časopisju ter podaja zgodovinski in bibliografski opis.

Program prvega dne je zaključil literarni večer, ki ga je priredila koprska podružnica Društva bibliotekarjev Slovenije v gledališču. Dela sodobnih primorskih književnikov — Bartola, Gradnika, Lokarja, Budala, Bevka, Kosmača, Pahorja, Bora, Rebule, Magajne in Zlobca — sta brala člana SG iz Trsta Jožko Lukeš in Miha Baloh ter Klio Maver-Ciuhova iz Kopra. Vezalni tekst je bral Jože Lavrenčič.

V drugem dnevu zborovanja so se knjižničarji razdelili v dve delovni skupini. Prva je bila za znanstvene in strokovne knjižnice in za bibliografijo. V tej skupini je predavala bibliotekarka Okrajnega zavoda za Urbanizem v Ljubljani Sonja Ledinek o dokumetaciji in o knjižničarstvu, ravnatelj Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani dr. Mirko Rupel o centralnih katalogih in redakcijski referent Leksikografskega zavoda FLRJ v Ljubljani Jože Munda o problematiki sodobnih nacionalnih bibliografij v Jugoslaviji. Po vsakem predavanju je bila razprava o konkretnih problemih. Druga skupina zborovalcev je razpravljala o ljudskih in mladinskih knjižnicah. Knjižničarka Delavske knjižnice v Ljubljani Ančka Korže je predavala o matičnih knjižnicah v občinah, predsednik UO Ljudske knjižnice Ljubljana-Moste Zoran Naprudnik o prostem pristopu in vprašanju katalogov v ljudskih knjižnicah in bibliotekarka Pionirske knjižnice v Ljubljani Asta

(Nadaljevanje na 5. strani)

Dan Združenih narodov

Zemljani vsako leto slavimo 24. oktober kot dan Združenih narodov. Praznik je posvečen ugotavljanju koristi, ki jih je ta organizacija prinesla človeštvu v preteklem letu, posvečen pa je tudi nalogam, ki jo še čakajo v prihodnjem obdobju, posvečen ugotavljanju nalog in stališč vsake posamezne članice te svetovne organizacije. Letos so Združeni narodi dočakali svoj praznik v posebno težavnem in neugodnem vzdušju.

Bilo je opravljeno velikansko delo, ogromno pa ga je treba še opraviti, da bi vse človeštvo zaživelo v enakopravnih pogojih, da bi na svetu zagotovili mir, razorožitev in svobodo vsem ljudem. Prav ob letošnjem prazniku Združenih narodov pa je nastopil za vse članice odločilen trenutek, da preprečijo katastrofo, ki grozi človeštvu, kot je v svoji poslanici za ta dan dejal predsednik republike Josip Broz-Tito. Huda kriza v mednarodnih odnosih in v OZN povzroča nevarno poslabšanje svetovnega položaja in terja od vseh miroljubnih sil skrajni napor za izločitev vojne nevarnosti in ureditev vseh spornih vprašanj s pogajanji in na miren način, saj to terjata mir in obstoj človeštva. Uspešno posredovanje na tem področju bi okrepilo vlogo in avtoriteto OZN, za kar so se tako enodušno izrekli udeleženci nedavne konference nevezanih držav v Beogradu. Konferenca je bila tehten opomin vsem članicam, da je skrajni čas, da prenehajo s svojo politiko oviranja miroljubne ureditve nerešenih mednarodnih vprašanj.

Tovariš Tito je še izjavil svoje prepričanje, da je moč in da je treba doseči razorožitev, zlasti prenehanje jedrskih poskusov, da je treba dokončno likvidirati kolonializem v vseh njegovih oblikah, odpraviti rasno razlikovanje in nuditi vsestransko pomoč nerazvitim državam. Poglavitni nalogi OZN bosta tudi v prihodnje krepitev miru in enakopravnega sodelovanja, v čemer lahko OZN vedno računa tudi na vsestransko podporo in razumevanje narodov in vlade Jugoslavije.

S PLENUMA OBČINSKEGA ODBORA SZDL V KOPRU

Ljudsko posojilo za gradnjo šole

Osrednja točka razprave na razširjeni seji plenuma občinskega odbora SZDL v Kopru je bila akcija v zvezi z razpisom ljudskega posojila za gradnjo osnovne šole v Kopru. Načelnik oddelka za finance pri ObLO Ciril Janežič je pojasnil politično in tehnično delo pri izvedbi te akcije. Prav posebno je treba poudariti, da je naletela akcija pri državljanih na veliko razumevanje in na dober odziv, vendar z določenim pridržkom, ki so ga podčrtali tako udeleženci plenuma kot že prej zbori volivcev. Ljudje so pripravljeni dati posojilo, vendar zahtevajo garancijo pristojnih forumov, da bodo sredstva, ki se bodo stekala v skladu za družbeni standard, porabljena izključno za gradnjo šole in za nič drugega, ker bo že to predstavljalo razbremenitev občinskega proračuna.

Izvršni odbor akcije, v katerem so tovariši Zdravko Troha, Ciril Janežič, Rado Ostrouška, Vid Vremec, Srečko Jereb, Milan Marušič in Rado Pišot, je že zabeležil prve dobre rezultate, ko so naleteli na ugoden odmev pri 12 sindikalnih podružnicah. Vseh sindikalnih podružnic pa je v občini 94 (okrog 11 tisoč zaposlenih), razen tega pa so tu še kmečki proizvajalci in zasebniki. Računajo, da bodo z obveznicami, ki bodo po 5000, 1000, 500 in 100 dinarjev, zbrali okrog 100 milijonov. Posojilo bomo po internih obveznostih v sindikalnih podružnicah vpisovali v začetku decembra, plačevanje pa bo trajalo pet mesecev.

Plenum je dalje pregledal sklepe občinske konference SZDL od februarja dalje, o delu krajevnih odborov SZDL v tem obdobju pa je poročal predsednik ObO SZDL Rado Pišot-Sokol.

VISOK OBISK PRI URBANISTIH IN LOVCIH NA KOPRSKEM

Prisrčno srečanje v naravi

Minulo soboto in nedeljo so se mudili na naši obali tovariši Edvard Kardelj, podpredsednik Zvezne ljudske skupščine, Miha Marinko, predsednik Ljudske skupščine Slovenije in Boris Kraigher, predsednik Izvršnega sveta LS LRS. V spremstvu sekretarja OK ZKS in predsednika OLO Koper Alberta Jakopiča-Kajtimira in Albina Dujca ter predsednika piranske občine Davorina Ferligoja so si gostje v soboto najprej ogledali urbanistično razstavo v Portorožu, kjer jim je načrt urbanistične ureditve slovenske obale tolmačil prof. inž. E. Mihevc. Gostje so se živo zanimali za probleme te izgradnje in dali tudi precej svojih pripomb na bodočo ureditev obalnega področja koprskega okraja.

V nedeljo zjutraj pa so lovci koprske lovske zveze in družine povabili visoke goste v svoje obalno lovišče med Dekani in tovarno Tomos. Ob dekanski hladilnici so goste sprejeli in pozdravili predstavniki koprske lovske zveze in družine, nakar so prve tri pogone napravili od Rižane proti Bertokom. Z lepim otvoritvenim strelom je prvega fazana podrl tovariš Edvard Kardelj, za njim pa so tudi tovariši Marinko, Kraigher in drugi kmalu prišli do plena. Po malici pri Bertokih sta bila še dva kratka pogona v Vanganelski dolini, nato pa so se gostje odpeljali v Strunjan, kjer so ostali na kosilu.

Gostje so se pri domačih lovcih živo zanimali za probleme lovstva, kmetijstva in drugih vprašanj obalnega področja. Za dobro gospodarjenje z lovišči so dali upravljavcem vse priznanje, čeprav so izrazili svoje dvome, če so fazani že tako razširjeni, da so lovci šli že tudi na delen odstrel samic. Prizanesljivo so se nasmehnili vnemi Kmetijskega kombinata, ki je poslal lovski zvezi »zahtevo, da se v smislu načrta novega zakona o lovu izvzamejo iz lovnih površin« njihovi obalni obrati Debeli rtič, Izola I in Lucija, kjer bodo takoj »uničili vse fazane ,ker jim povzročajo milijonsko škodo«.

Lovci na Koprskem se bodo srečanja s svojimi gosti še dolgo spominjali, saj jim je bilo hkrati tudi visoko priznanje za njihovo požrtvovalno delo v zadnjem obdobju.

Tovariši Edvard Kardelj, Miha Marinko, Boris Kraigher, Albert Jakopič-Kajtimir, Albin Dujc, Davorin Ferligoj in drugi gostje med koprskimi lovci na nedeljskem lovu v lovišču lovske družine Koper pri Bertokih

Sprehod po svetu

CK ALBANSKE PARTIJE ODGOVARJA

Pred dnevi je radio Tirana objavil izjavo CK albanske partije na del poročila na XXII. kongresu KP Sovjetske zveze. Grajo Nikite Hruščeva na račun albanskega partijskega vodstva označuje kot »kleveto« in »antimarksistično zaostritev nesporazuma«. Albansko partijsko vodstvo med drugim pravi, da je ta graja »usluga sovražnikom komunizma« ter dodaja, da javna kritika albanskega vodstva pomeni napad proti enotnosti mednarodnega komunističnega in delavskega gibanja in proti enotnosti socialističnega tabora. Dva jezika v ustih!

OGROŽENA ENOTNOST NEMŠKE LIBERALNE STRANKE

Pet tednov po volitvah v Zahodni Nemčiji, na katerih je doživela liberalna stranka doslej največji uspeh, nastaja nevarnost, da bo ogrožena njena enotnost. Znano je namreč, da so dosegli takšen uspeh liberalci prav zaradi gesla »proč z Adenauerjem«, medtem ko sedaj vse kaže, da bo v sestavu skupne vlade treh strank tudi liberalna stranka pristala na to, da bo Adenauer že četrtič zahodnonemški kancler.

MNOŽICE PROTESTIRAJO PROTI JEDRSKIM POSKUSOM

Po vsem svetu nadaljujejo s protestnimi zborovanji in pohodi proti jedrskim poskusom in predvsem napovedi o novih velikih razstrelitvah vodikovih bomb v Sovjetski zvezi. Tudi številne ugledne osebnosti, med njimi številni znanstveniki, so poslali Hruščevu pisma, v katerih ga pozivajo, naj Sovjetska zveza preneha z eksplozijami vodikovih bomb ter so ga hkrati opozorili na posledice teh množičnih razstrelitev.

TUDI V OZN RAZPRAVA O PREPOVEDI JEDRSKIH POSKUSOV

Glavna točka programa Generalne skupščine v tem tednu je bila posvečena razpravam o prepovedi jedrskih poskusov. Predstavniki neblokovskih držav so zlasti opozarjali na svoja stališča, naj bi prepovedi jedrskih poskusov ne obravnavali enostransko in blokovsko, kajti resolucija sedmih držav, ki poziva Sovjetsko zvezo, naj opusti jedrske eksplozije, poziva dejansko samo eno državo na prenehanje poskusov.

MEDNARODNO SREČANJE ANTIFAŠISTIČNIH BORCEV V VIDMU

V Vidmu bo 26., 28. in 29. oktobra mednarodno srečanje predstavnikov antifašističnih odporniških gibanj iz Jugoslavije, Italije, Grčije, Avstrije, Zahodne Nemčije in Francije. To srečanje prirejata vsedržavni organizaciji Združenja pratizanov Italije in Antifašističnih borcev Italije, sporazumno s pokrajinskima in deželnimi odbori pokrajin Furlanije, Julijske krajine, Veneta in Tridentinske Benečije.

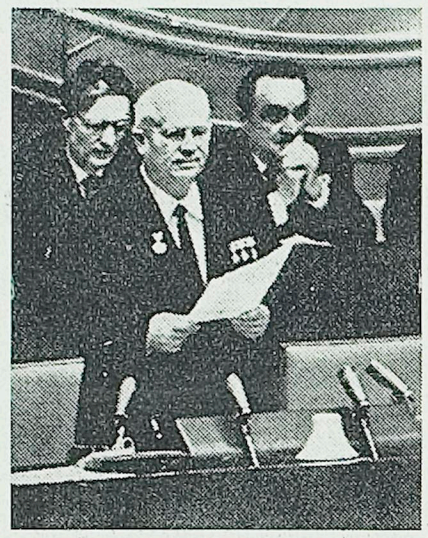

Prvi sekretar KP Sovjetske zveze med svojim otvoritvenim govorom na XXII. kongresu v Moskvi

V nekaj vrstah

DJAKARTA — Na posebni svečanosti je sovjetski admiral Gorškov izročil 10 sovjetskih topov za indonezijsko ladjevje.

MOSKVA — Časnik »Krasnaja zvezda« je objavil izjavo glavnega konstruktorja sovjetskih kozmičnih ladij, da ni več daleč čas, ko bodo sovjetski kozmonavti odšli na Mesec in bližnje planete sončnega sistema.

WASHINGTON — Ameriška komisija za atomsko energijo je sporočila, da bodo ZDA dodelile Izraelu 350.000 dolarjev kot udeležbo pri stroških gradnje poskusnega atomskega reaktorja.

TUNIS — Začasna alžirska vlada bo razglasila 1. november za »nacionalni dan dosega neodvisnosti Alžira v okviru enotnosti naroda in teriatorialne integritete preko neposrednih razgovorov s francosko vlado«.

DUNAJ — V Gradcu bodo odprli 1. novembra spomenik na grobnici 2600 borcev odporniškega gibanja in žrtev nacističnega terorja. Spomenik gradijo na pobudo avstrijsko-jugoslovanskega društva v Gradcu, projekt zanj pa je napravil profesor ljubljanske Univerze inž. Kobe.

JERUZALEM — Izraelsko sodišče bo izreklo sodbo nacističnemu zločincu Eichmannu v prvi polovici decembra. Trije člani sodišča že od 15. avgusta proučujejo 1500 dokumentov, ki jih je predložil med procesom izraelski državni tožilec Hausner.

PARIZ — Veljavnost jugoslovansko-francoskega trgovinskega sporazuma so podaljšali še za leto dni.

Z OBČNEGA ZBORA PEVSKE SEKCIJE POSTOJNSKE SVOBODE

Bo mladina pela v svojem zboru?

Nekaj dni za godbeniki je imela v Postojni svoj občni zbor še pevska sekcija domače DPD Svobode. Zbora se je udeležilo nad sedemdeset pevcev, ki so se dodobra pomenili o pomanjkljivostih v pretekli aktivnosti ter začrtali okvirni program dela za nadaljnjo kvalitetno rast zborovskega petja v tem mestu.

Uvodoma so v posebnem poročilu vodstva sekcije najprej osvetlili bistvene vzroke, ki so v zadnjem času resnično kočili vsak vidnejši delovni napredek v tej sekciji. Omenili so predvsem pomanjkanje prostorov za vaje ter slabo disciplino posameznikov, ki so kvarno vplivali na delo celotnega kolektiva.

Kljub tem in drugim težavam pa je zbor opravil svoje prosvetno poslanstvo v zadnji sezoni nadvse uspešno. Moški zbor se je predstavil enkrat, mešani zbor devetkrat, medtem ko je imel oktet poleg samostojnih koncertov v Neverkah, Studenem, Bukovju, Prestranku in Pivki še vrsto nastopov na akademijah, proslavah v delovnih kolektivih itd.

Zanimiva in vse hvale vredna je predvsem pobuda, naj bi v okviru Svobode ustanovili še mladinski pevski zbor. Sekcijsko in društveno vodstvo bosta gotovo poskrbela, da se ta zamisel dejansko uresniči, čeprav začetno delo ne bo lahko.

In še dve misli za zaključek. Način sestajanja društvenega članstva po sekcijah, kot ga v zadnjem času v nujno dopolnilo rednemu delu v društvu uresničujejo v postojnski Svobodi, je svež, koristen in prikladen, da vsakdo pove, kaj misli, da graja, predlaga. Takšnih občnih zborov ne bi kazalo opustiti tudi v bodoče. In drugič, DPD Svoboda Postojna je zaradi adaptacij Kulturnega doma v Gregorčičevem drevoredu že dve leti brez primernih prostorov za delo. Škoda, ki jo zato trpi prosvetna aktivnost v mestu, je očitna. Morda bi se kazalo na posebnem posvetu s pristojnimi ljudmi resno pomeniti, na kakšen način je mogoče dom čimprej obnoviti in vsaj zasilno osposobiti za delo društvenih sekcij.

A. Miklavčič

STROKOVNJAKI ELEKTROGOSPODARSKE SKUPNOSTI SLOVENIJE

o pocenitvah gradenj

Pred dnevi so imeli strokovnjaki Elektrogospodarske skupnosti Slovenije v svojem počitniškem domu v Portorožu posvetovanje o obratovanju hidroelektrarn v naši republiki.

Na gradnje novih hidroelektrarn moramo v prihodnje gledati tudi s stališč koristi, ki jih utegne imeti elektrarna na druge gospodarske panoge, n. pr.: na kmetijstvo (namakanje), komunalo (preskrba s pitno vodo) in podobno. Samo ob takem gledanju se bo namreč mogoče lotiti kot nečesa uresničljivega tudi takih gradenj, ki bi se sicer zdele predrage. *Kot primer lahko navedemo načrte za gradnjo hidroelektrarne v Ospu, ki se ji prav zaradi večstranske koristi slej ko prej ne bo mogoče odreči.*

Drugo pomembno dejstvo je ugotovitev, da bo treba v prihodnje pri gradnji hidroelektrarn uporabljati nove gradbene metode in bolj ustrezajočo hidromehansko opremo (zapornice in podobno) in s tem doseči, kar je možno, tudi do 40 % prihranka pri gradbenih stroških.

Kot tretje naj omenimo perspektivni načrt gradenj novih hidroelektrarn v Sloveniji, ki mora v celoti upoštevati razvojne perspektive te dejavnosti v vsej državi. Posvetovanje je prineslo spoznanje, da je pomanjkanje takšnega načrta boleča točka slovenskega elektrogospodarstva in da temelje razpoložljivi načrti na precej zastarelih konceptih. Čimprej bo treba izdelati širok perspektivni načrt (za dobo 25 do 30 let), ki bo tako prilagodljiv, da bo mogel ustrezati vsakokratnim spremenjenim pogojem. Splošni obrisi takšnega načrta pa bi bili: gradnja elektrarn na Dravi in Savi (pridobivanje osnovne električne energije), elektrarne za pridobivanje sezonske energije in akumulacijske elektrarne, ki naj bi krile potrebe po električnem toku v tako imenovanih konicah. Kaže, da bi bila za kritje potreb po sezonski energiji, torej v času, ko druge elektrarne nimajo dovolj vode za obratovanje, najugodnejša in najcenejša gradnja tako imenovane in že dobro preštudirane bovške akumulacije, za kritje potreb v konicah pa bi bila najprimernejša gradnja (pred leti začete) hidroelektrarne Lobnica na Pohorju.

Novice s Tržaškega

MLADINSKI PRAZNIK V TRSTU

Minulo nedeljo je bil na stadionu »Prvi maj« v Trstu drugi »Mladinski dan«. Na tej prireditvi slovenske mladine s tržaškega področja, iz Goriške in Beneške Slovenije so sodelovali tudi zastopniki s Koroške in iz Kopra. Program je vseboval med drugim bogat športni program ter kulturne prireditve, nastopili pa so tudi plesalci z Opčin, tamburaši s Proseka-Kontovela in drugi.

NEUMESTEN UKREP OBMEJNIH ORGANOV

Na italijanskem obmejnem prehodu so obmejni organi brez slednjega upravičenega razloga dlje časa zadrževali večjo skupino koroških mladincev, članov Zveze slovenske mladine, ki so minulo soboto prispeli v Trst. Kljub tej zamudi so koroški Slovenci sodelovali v pripravljenem programu in se udeležili vseh sprejemov v Trstu. Mladi Korošci pa so prispeli v Trst z namenom, da so se lahko udeležili »Mladinskega dne«, ki je bil na stadionu »Prvi maj«.

ŠE VEDNO NEZADOVOLJIVO REŠENA NEKATERA ŠOLSKA VPRAŠANJA

Pred dnevi je obiskala urad ravnatelja za šolstvo prof. Udina tričlanska organizacija predstavnikov slovenske manjšine na Tržaškem. Slovenski odposlanci so mu obrazložili nekatera nezadovoljivo rešena šolska vprašanja, med drugim primere osnovnih šol v Rojanu, na Katinari, v Mavhinjah in Devinu, na katerih je bilo letos nameščeno premalo učnih moči, kar vpliva zelo neugodno na pouk in vzgojo otrok. Prof. Udina je pokazal razumevanje do predloženih vprašanj in obljubil, da se bo zanimal za rešitev vseh predloženih problemov.

ZASKRBLJENOST PROIZVAJALCEV MLEKA

Zaradi spremembe higienskega pravilnika, ki bi prepovedal neposredno prodajo mleka tržaškim potrošnikom, je nastala med kmetovalci huda zaskrbljenost. Ta sprememba bi namreč onemogočila živinorejcem, da sami oddajali mleko potrošnikom. S tem bi bila prekinjena stara tržaška tradicija, ki bi pomenila za živinorejce hud udarec, na drugi strani pa bi bili zelo prizadeti tudi potrošniki, saj bi pristno in zdravo mleko s kraškega področja potlej mešali s slabšim mlekom iz nižinskih predelov.

VEČ SKUPNE ODGOVORNOSTI ZA TEHNIČNO VZGOJO DRŽAVLJANOV

Izhodišče je delo s podmladkom

Dejstvo, da je Okrajni odbor Ljudske tehnike Koper sprejel zelo zahteven program (v njem je upošteval tudi pripombe udeležencev IV. okrajne konference LT), je pripisati predvsem organizacijski utrditvi osnovnih celic LT — klubov in društev v našem okraju. Le ob tako tvorni razvojni poti je bilo moč napraviti prelomnico, s katero sprejema Ljudska tehnika pobudo za kar najtesnejše vsklajevanje svoje dejavnosti z našim družbeno ekonomskim razvojem in komunalnim sistemom.

Na omejenem prostoru ne bi mogli niti v obrisih prikazati celotne dejavnosti ljudske tehnike v našem okraju za minulo razdobje, zato naj osvežimo že znane uspehe te organizacije v zadnjih dveh letih s splošno ugotovitvijo, da je LT bodisi samostojno ali ob sodelovanju z drugimi organizacijami, predvsem s šolskimi organi, priredila med drugim več deset pomembnejših prireditev, razstav in tekmovanj ter številne tečaje in seminarje, na katerih se je izobraževalo več sto oseb od najmlajših do najstarejših članov te organizacije. Za svoj pester in vsebinsko bogat program, s katerim je Ljudska tehnika koprskega okraja prepričljivo manifestirala in širila tehnično miselnost, je prejela številna priznanja, v uspešni tehnični vzgoji mladine pa je osvojila celo prvo mesto v državi.

MOST K NOVIM OBLIKAM DELA

Nenavadno hiter tehnični razvoj pri nas je že dosegel stopnjo, ki terja nove, predvsem kvalitetnejše oblike tehnične vzgoje in tehničnega udejstvovanja nasploh. S tem, da je LT v našem okraju prebrodila vse prehodne faze razvoja ter je v svojih društvih, avto-moto organizacijah, radioamaterskih krožkih, fotokino klubih, brodarskih in modelarskih organizacijah ter modelarskih klubih navezala na tehnično udejstvovanje več tisoč mladih in odraslih članov, je dejansko že zgradila most k novim oblikam dela.

Prehod od amaterstva in športnega udejstvovanja do načrtne in sodobne tehnične vzgoje je posebno pomemben za podmladek LT. Žal je tehnična vzgoja v šolah in izven nje še vedno domena ožjega kroga aktivistov, predvsem prosvetnih delavcev, ki so v skromnih materialnih pogojih vendarle položili temelje za nove in kvalitetnejše oblike dela. S tem, da postaja gospodarsko-tehnični pouk sestavni del predmetnika osemletk, se v novih pogojih finansiranja šolstva odpira temu važnemu predmetu nova perspektiva; nikakor pa se ne bi smelo ponoviti, da bodisi občinski organi, družbene, politične ter gospodarske organizacije postavljajo pouk tehnične vzgoje v vrsto manj pomembnih predmetov. Tak odnos bi nedvomno še bolj zavrl prizadevanja LT, da naj dobi pouk tehnične vzgoje podmladka obeležje skupne odgovornosti komune kot celote. V gospodarskih organizacijah pa še vedno niso spregledali pomembnosti te dolgoročne investicije, kar zgovorno potrjuje podatek, da med LT in podjetji še vedno ni konkretnega sodelovanja.

(Nadaljevanje na 9. strani)

Slovenski jadran

Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik **Rastko Bradaškja.** Izhaja vsak petek. Izdaja **ČZP Primorski tisk Koper. Uredništvo in uprava v Kopru, Cankarjeva 1, telefon 170.** Posamezen izvod 20 din. — Letna naročnina 800 din, za tujino 1600 dinarjev ali 3,5 am. dolarja. — Bančni račun 600-70-1-181. Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Tisk in klišeji tiskarna ČZP »Primorski tisk«

VIII. MEDNARODNI SEJEM »SODOBNA ELEKTRONIKA« NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU V LJUBLJANI

Domači in tuji dosežki

Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani so odprli VIII. mednarodni sejem »Sodobna elektronika«. Letošnji sejem predstavlja pravo revijo domačih in tujih dosežkov na področju elektronike, na njem sodeluje 117 domačih in tujih razstavljavcev, odprt pa bo do Dneva republike, 29. novembra.

Že bežen sprehod po razstavnih dvoranah nas prepriča, da postaja sodobna elektronika čedalje pomembnejša industrijska panoga in osnova za napredek na vseh področjih človeške ustvarjalnosti. V primerjavi z lanskim letom je opaziti znatno večji sortiment naprav in izdelkov. Z zadovoljstvom lahko tudi ugotovimo, da se izdelki naših proizvajalcev že uvrščajo med vrhunske dosežke elektronike v svetu in da predstavljajo včasih celo novost v mednarodnem merilu.

Med domačimi razstavljavci je zavzela največ prostora »Iskra«, ki je razstavila bogat asortiment svojih 33 obratov. Med izdelki široke potrošnje je vzbujal največ pozornosti izboljšan tranzistorski sprejemnik Bled ter novi televizijski sprejemnik Panorama s 53 cm zaslonom.

Odnosi med Avstrijo in Jugoslavijo

Zadnje čase je opaziti vedno več dejstev, ki kažejo na konstruktivno prizadevanje za izboljšanje odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo. Hkrati s tem pa je opaziti tudi poskuse nekaterih ljudi, ki jim takšno izboljšanje dobrih sosedskih odnosov nikakor ne gre v račun in si na vse kriplje prizadevajo, da bi ostala med Jugoslavijo in Avstrijo »železna zavesa«. V prvo vrsto prizadevanj sodi obisk nekdanjega kanclerja Raaba v Jugoslaviji, kjer je imel razgovore tudi s predsednikom Titom, nadalje izjave zunanjega ministra Kreiskega dopisniku Tanjuga, mimo tega pa tudi besede podpredsednika glavnega odbora SZDL Slovenije tov. Žige Kimovca, ki jih je izrekel na proslavi 20. obletnice vstaje v Gornji Radgoni. Kot izraz mračnih in nespravljivih sil pa je treba omeniti hujskanje proti postavitvi spomenika žrtvam fašizma v Grazu. Vendar pa je vedno več ljudi, ki čutijo za svojo dolžnost, da čuvajo oporoko padlih junakov, ki je v desetih jezikih vklesana na spomeniku v Grazu: »Varujte svobodo in mir, ki smo zanju padli!«

Po »Slovenskem vestniku«

O PROBLEMIH KMETIJSTVA NA KOPRSKEM

Skupna odgovornost še vedno velja

Specifična razvojna pot kmetijskih gospodarstev in še ne povsem urejeni ekonomski pogoji poslovanja te panoge našega kmetijstva nalagajo v sedanjem obdobju odgovorno nalogo vsem družbenim činiteljem tudi izven gospodarskih organizacij. Izredno pomembna vloga, ki jo opravljajo kmetijska gospodarstva kot nosilci socialistične kmetijske politike pri nas, in končno tudi uspeh teh gospodarstev, so bili doslej v naših komunah premalo upoštevani. Zato je prav pomanjkljivemu sodelovanju med kmetijskimi gospodarstvi na eni in občinskimi ljudskimi odbori na drugi strani pripisati vrsto težav, o katerih v zadnjem času vse pogosteje razpravljajo kmetijski proizvajalci in občinski ljudski odbori.

Ta ocena je posebno aktualna za koprski kmetijski kombinat, ki je uspel v dveh letih strniti in obnoviti okrog tisoč hektarov zemljišč v zaokroženo gospodarstvo s širokim zastopstvom najbolj ustreznih kmetijskih panog, kot so vrtnarstvo, sadjarstvo, vinogradništvo, živinoreja in podobno. Vendar bi bila vrsta okolnosti v sedanji obliki huda zavora za predvidene družbeno-ekonomske spremembe, ki naj bi bile znotraj podjetja pogojene z razširjeno decentralizacijo upravljanja. Zato prvotna ugotovitev po odgovornosti, ki jih ima do tega gospodarska družba, obvezuje na drugi strani tudi celotni kolektiv kombinata, da analitično in predvsem kritično pregleda svoje dosedanje delo, da bi ob načrtnem uvajanju ekonomskih enot lahko hkrati izluščil vse slabosti, ki ogrožajo rentabilitetni račun proizvodnje. Že danes kaže, da so premalo utemeljene investicijske naložbe, pomanjkljivi proizvodni plani, nesmotrn nakup strojev in podobno postali prav zaradi decentraliziranega upravljanja glavna ovira za večjo ekonomičnost poslovanja.

Dosedanji sistem upravljanja namreč kljub uvedbi obratnih delavskih svetov ni bistveno spremenil odnosa proizvajalcev do gospodarske organizacije in do same proizvodnje. To dovolj zgovorno dokazuje mnenje večine proizvajalcev, da doslej niso bili dovolj zainteresirani za gospodarske uspehe kombinata in njegovih obratov, niti dovolj stimulirani za svoje delo.

Ob sedanjem uvajanju ekonomskih enot in pripravljanju pravilnikov se že kažejo negativne težnje in mnenja, da naj bi nova ekonomska struktura podjetja prinesla predvsem višje osebne prejemke. Subjektivne sile v podjetju bodo zato morale z roko v roki s strokovno službo podjetja tolmačiti proizvajalcem osnovni namen novih odnosov v podjetju, kako je za dejanski in realen dvig življenjske ravni treba brezkompromisno doseči višjo storilnost kot osnovo za dvig in pocenitev proizvodnje. Sicer pa razprave proizvajalcev, čeprav žal niso dovolj organizirane, kažejo, da je kolektiv pripravljen prevzeti breme sanacije kombinata oziroma posameznih obratov, ki so v težavah zaradi nerentabilnih investicij v preteklosti, zaradi slabih vremenskih razmer in drugih nevšečnosti, vendar velja poudariti, da brez solidne začetne osnove te naloge tudi z največjo požrtvovalnostjo in samoodpovedovanjem ne bi zmogel.

V zvezi s tem je treba ponovno omeniti splošne interese družbe in predvsem interes obalnih komun, da zastavljeno delo učinkovito obnove in modernizacijo kmetijstva zaključijo s skupnimi napori. Prav zgrešeno mnenje, da je bila združitev velikih kompleksov zemljišč ob obali v eno gospodarsko enoto zadnji akt skupne odgovornosti v snovanju trdnega kmetijskega gospodarstva, kaže sedaj vrsto negativnih posledic.

Ne gre podcenjevati tudi podrejenega položaja kmetijskih proizvajalcev v odnosu na delavce v trgovini zaradi neorganiziranega trga, kar povzroča kmetijcem veliko težav pri vnovčevanju svojih proizvodov. Visoke razlike med proizvodno in prodajno ceno očitno kažejo na to, da trgovina in gostinstvo zastopata zgolj svoje interese, medtem ko na drugi strani vrsta upravnih predpisov vklepa cene kmetijskih proizvodov proizvajalcev v dokaj tog in čestokrat nerealen cenik. Lepa zamisel o neposredni prodaji pridelkov na trgu pa je lahko uresničljiva le v pogojih kombinirane kmetijsko-industrijske proizvodnje, ki je že dobila svoje mesto v perspektivnem programu koprskega kmetijskega kombinata. Tak razvoj terja že sedaj kar najtesnejšo povezavo kombinata z domačo živilsko industrijo, manjši industrijski obrati te vrste pa bodo prej ali slej postali sestavni del kmetijskega giganta ob slovenski obali.

(bb)

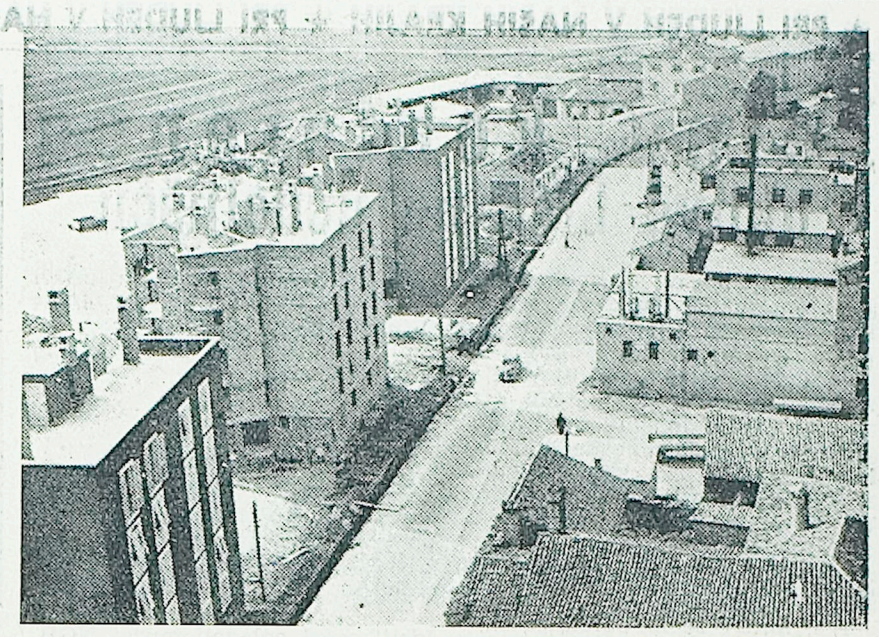

Te dni so se srečni stanovalci vselili v drugo izmed šestih petnadstropnic ob Vojkovem nabrežju v Kopru. Ob koncu tega meseca, najpozneje pa v drugi polovici novembra, bo za vselitev pripravljen tudi že tretji koprski nebotičnik. Sesalni bager Peter Klepec je tod nasul že precej blata z morskega dna, tako da hiše na obrežju že niso več tik morja. Tako dobiva mesto podobo, ki so mu jo namenili tvorci urbanistične ureditve Kopra, ki naj bi v dveh ali treh desetletjih postalo moderno pristaniško mesto s 50.000 prebivalci

KOPRSKO PODJETJE MESOPROMET SE ZDRUŽUJE Z MESNO INDUSTRIJO EMONA

Hkrati čez vse ovire

Dolgoročna združitev na dokaj dolgi relaciji — pripojitev koprskega podjetja Mesopromet k mesni industriji Emona iz Zaloga — je pravzaprav rezultat vztrajnega iskanja rešitve za kvaliteto, redno in zadostno preskrbo tržišča z mesom in suhomesnimi izdelki. Kljub naporom koprskega Mesoprometa in prizadevanju ObLO Koper, da bi zgradili novo klavnico s hladilnimi prostori in uredili sodobne prodajalne mesa, ni bilo zaradi pomanjkanja sredstev nobenih izgledov niti za daljše obdobje.

No, o pomanjkljivostih koprske klavnice in mesnic na področju občine je bilo že mnogo govora, tako da ugotovitev o pomanjkanju osnovnih higienskih in tehničnih pogojev za poslovanje te pomembne preskrbovalne službe ni treba ponavljati.

Pač pa lahko prebivalci koprske komune s toliko večjim zadovoljstvom ugotavljajo, da je sedanja rešitev problema preskrbe z mesom dejansko skok čez zadnjo oviro (bolje povedano: čez vse ovire hkrati), kajti sklep o pripojitvi Mesoprometa k Emoni ne pomeni le redne in boljše preskrbe z mesom, ampak tudi postopno modernizacijo prodajne mreže. Tako bo po sklenjeni pogodbi, ki med drugim zagotavlja kolektivu Mesoprometa kot samostojnemu obratu s samostojnim obračunom ter z lastnimi organi samoupravljanja, dobil Koper v razdobju štirih let kar tri samopostrežne prodajalne za meso in suhomesne izdelke (prvo takšno prodajalno bodo uredili že prihodnje leto) ter samopostrežno restavracijo za družbeno prehrano s kombinirano prodajo pripravljene industrijske hrane.

Razen organizacije servisa za oskrbo gostinstva in počitniških domov z mesom in mesnimi izdelki je naložena novemu podjetju skrb za ureditev manjše klavnice lokalnega pomena.

Ali bo meso v bodoče dražje? Nikakor ne, kajti koprski obrat Emone si je pogodbeno zagotovil višino sedanjih cen mesa in suhomesnih izdelkov do konca leta 1961, medtem ko po tem roku cene mesa in mesnih izdelkov ne bodo presegale povprečnih cen na ljubljanskem tržišču in cen ostalih podjetij v našem okraju. Izpolnjevanje teh obveznosti bo vsekakor pomenilo za potrošnike mesa v koprski komuni lepo pridobitev — tako glede stabilnosti in višine cen mesnih izdelkov in — potrošniki to vsekakor pričakujejo od Emone ter njenega koprskega obrata — dobro založenost prodajaln s kvalitetnim mesom ter boljšo in predvsem sodobno postrežbo.

b

MINILA JE NEVARNOST POPLAV

Deževje, ki je povzročilo občutno naraščanje nekaterih rek, poplave, zemeljske plazove in usade, je pred dnevi prenehalo, tako da je nevarnost že mimo. Čeprav je deževje na nekaterih krajih močno oviralo cestni promet, govore poročila, da ni povzročilo nikjer zastoja v železniškem prometu in da tudi ni povzročilo drugih nesreč. Za naprej napovedujejo vremenoslovci lepo vreme.

Nakratko

INŠTITUT ZA MOTORNA VOZILA V MARIBORU

Tovarna avtomobilov in motorjev v Mariboru je ustanovila Inštitut za motorna vozila, ki naj bi opravljal vsa večja in pomembnejša raziskovalna dela v jugoslovanski avtomobilski industriji. Nova ustanova bo nudila pomoč vsem podjetjem, skrbela bo za hitrejše uvajanje avtomatizacije in mehanizacije, skrbela za vzgojo raznih strokovnjakov in končno zbirala znanstveno in tehnično dokumentacijo o motorjih in motornih vozilih. V UP ustanove bodo razen predstavnikov TAM tudi predstavniki drugih jugoslovanskih podjetij in ljubljanske Tehniške fakultete.

DVE NESREČI PRI ZADRU

Potniška ladja »Dalmacija« je pretekli teden nasedla na čereh blizu Zadra. Dva vlačilca iz Splita in z Reke je nista mogla izvleči, zato ji je odplul na pomoč še »Veli Jože« iz Kopra. Na ladji so bili med potniki tudi člani Slovenske filharmonije iz Ljubljane, ki so potovali na gostovanje po Dalmaciji. Vse potnike so srečno prepeljali z drugo ladjo v Zadar.

Druga nesreča se je zgodila na Jadranski magistrali blizu Zadra. Avtobus, poln dijakov, se je prevrnil v 45 m globok prepad in se razbil. Pri tem sta izgubila življenje dva dijaka, 38 pa je bilo teže in laže ranjenih, od teh so štirje še v veliki življenjski nevarnosti. To so bili dijaki ekonomske srednje šole iz Berova v Makedoniji, ki so potovali po Jugoslaviji. Organi TNZ iz Zadra raziskujejo vzroke nesreče.

Razveseljiva rast piranske ladjedelnice

Zgodovina piranske ladjedelnice je dokaj pestra in ima precej staro tradicijo. Ladjedelnico so postavili proti koncu prejšnjega stoletja in v njej v glavnem popravljali lesene ladje. Tedaj ni bila to edina ladjedelnica na našem obalnem področju. Podobne obrate so imeli tudi Koper, Izola in Rovinj. Vendar pa je bila piranska ladjedelnica med vsemi največja, saj je imel tudi Piran najmočnejše leseno brodovje. Po končani drugi svetovni vojni se je postavilo vprašanje, kako obstoječe zmogljivosti s pridom uporabiti. To je bil tedaj problem vseh jugoslovanskih ladjedelnic, ki so gradile le leseno brodovje. Vse do leta 1957 o piranski ladjedelnici ni bilo mogoče govoriti kot o gospodarskem podjetju. Podjetje je bilo sestavljeno iz treh manjših obrtnih podjetij, ki so imela nekaj starega orodja in zastarelih naprav. Ta obrtna podjetja so bila v rokah privatnikov, zato tudi ni bilo pogojev, da bi se kakorkoli razvila. Leta 1947 je bila ustanovljena delniška družba, ki je obstajala vse do leta 1954. Leta 1956 pa je postala ladjedelnica samostojen obrat podjetja »Splošna plovba« Piran. Ker je njen nagel razvoj prerasel okvir obrata, se je 1. januarja 1961 ladjedelnica osamosvojila.

V letu 1955 so začeli v ladjedelnici s prvimi popravili železnih ladij, dve leti pozneje pa so že pričeli z novogradnjo tankerjev in z večjim remontom železnih objektov. Leta 1958 so že sprejeli naročilo Dunavskega Lloyda v Sisku za gradnjo motornega remorkerja z močjo 1.800 HP. Letos in v prihodnjem letu pa bodo splavili dve ladji po 950 DWT za Indonezijo. Prvo bodo splavili 25. oktobra, čeravno so postavili kobilico za to ladjo šele 22. marca. Razen teh dveh plovnih objektov so zgradili in 9. septembra splavili baržo za podjetje »Ivan Milutinović« Beograd. V letošnjem letu je podjetje sklenilo pogodbo z dansko družbo Clausen iz Kopenhagena pogodbo o gradnji specialne 2.500 BRT ladje za prevoz živine; splavili jo bodo že 15. junija prihodnjega leta. To je vsekakor zelo kratek rok za gradnjo takšne specializirane ladje, vendar bo ladjedelnica z realizacijo pogodbenega roka dokazala, da po svoji sposobnosti in kvaliteti ne zaostaja za drugimi jugoslovanskimi ladjedelnicami. Razen tega bo začela ladjedelnica graditi tudi ladje-hladilnike za domače in inozemske naročnike, tako da bodo vse razpoložljive kapacitete polno zasedene.

O rasti in hitrem razvoju podjetja pričajo tudi naslednji podatki: Leta 1955 je bilo zaposlenih 160 delavcev in je bruto produkt znašal 220 milijonov dinarjev, sedaj pa je v podjetju zaposlenih 450 delavcev, medtem ko je bruto produkt že presegel 1 milijardo dinarjev. Ladjedelnica lahko danes grad že vse vrste ladij do velikosti 3.000 DWT, tankerje, potniško-tovorne ladje, vlačilce, barže, bagerje itd. Razen železnih ladij gradi ladjedelnica tudi lesene ladje, tako ladje za trgovsko mornarico do velikosti 250 DWT, ribiške ladje, motorne čolne, športne enote. Naposled pa opravlja novogradnje tudi v aluminiju, tako motorne čolne, čolne na vesla, palubne nadgradnje itd. Nagel razvoj podjetja zahteva tudi nove investicije, zakaj podjetje predstavlja za to področje pomembno dejavnost, saj je to edina slovenska ladjedelnica in stoji razen tega v neposredni bližini pristanišča in predstavlja važen člen v razvoju slovenskega in jugoslovanskega pomorstva.

Takšen razvoj podjetja pa bi bil nemogoč brez takšnega kolektiva, kakršnega ima piranska ladjedelnica. Delovni kolektiv je vlagal in še vedno vlaga velike napore za izgradnjo podjetja. Uspehi, ki so jih dosegli do sedaj, so jamstvo za še večje dosežke tako v proizvodni dejavnosti kakor tudi na področju socialnih, stanovanjskih in drugih problemov, ki jih delovni kolektiv prizadevno in aktivno rešuje.

M. L.

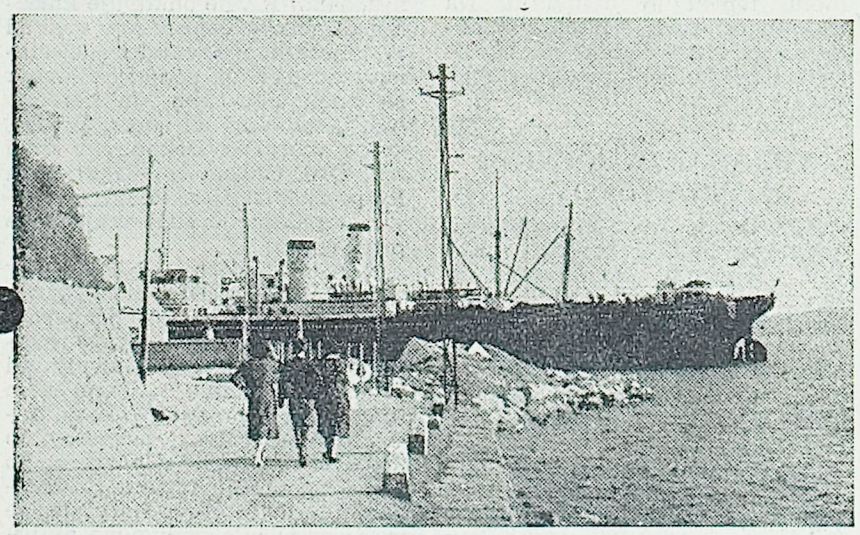

Redek pogled ob piranski ladjedelnici: kar dve čezoceanki hkrati v popravilu ob sicer skromnem pomolu

S POSVETA O PRIPRAVI PRAVILNIKOV V POSTOJNI

Neutemeljeno čakanje

Zaradi zavlačevanja pri izdelavi pravilnikov o delitvi čistega in osebnih dohodkov po delu sta okrajni zbornici za obrt in trgovino sklicali prejšnji teden v Postojni posebna posveta s predstavniki obrtnih in trgovskih podjetij postojnske občine.

Iz obsežnih razprav se je dalo zaključiti, da pripravo osnutkov pravilnikov, ki so jih doslej sprejeli samo v dveh trgovskih in niti v enem obrtnem podjetju, močno zavira predvsem pomanjkanje strokovnih kadrov, na drugi strani pa neutemeljeno čakanje in odlašanje.

Na obeh posvetih so poudarili nujnost, da podjetja z izdelavo pravilnikov pohite in k delu smeleje pritegnejo širši krog ljudi.

★ PRI LJUDEH V NAŠIH KRAJIH ★ PRI LJUDEH V NAŠIH KRAJIH ★ PRI LJUDEH V NAŠIH KRAJIH ★ PRI LJUDEH V NAŠIH KRAJIH ★

Letna konferenca aktiva LMS na učiteljišču

Prejšnji teden je imel aktiv LMS na učiteljišču svojo redno letno konferenco. V izčrpnem poročilu je bilo zajeto skoraj vse delo, ki so ga bili opravili v minulem letu. Razprava je bila živahna in je še dopolnila prebrano poročilo ter dala določnejše obliike programu dela v novem šolskem letu. Novi komite je obljubil, da se bo dela lotil z vso resnostjo in prizadevnostjo. Naj naštejemo le glavne točke dela v tem šolskem letu:

1. Priprave za 15. obletnico obstoja koprskega učiteljišča.

2. Sodelovanje na zaključnih proslavah v počastitev 20. obletnice ljudske revolucije.

3. Priprave za proslavo ob Dnevu učiteljiščnikov.

D. D.

ZAKAJ NE UPOŠTEVAJO SKLEPOV?

Volivci in člani SZDL v Žusterni pri Kopru so sklenili, da je treba odvzeti mandat njihovemu občinskemu odborniku, ker se ne udeležuje zbora volivcev, niti sej ObLO. Negodovanje pri volivcih pa povzroča dejstvo, da ta sklep še ni bil izvršen.

Kaj pravijo drugod

CELJSKI tednik

PRIMER — TODA NE OSAMLJEN

Tovariš Groser se je delj časa zadržal pri pred tedni zelo aktualnem in kritičnem primeru izplačevanja visokih osebnih dohodkov v Zdravilišču Laško. Dejal je, da nas bridka izkušnja iz laškega zdravilišča ponovno podučuje, da je dokaj zgrešeno mnenje, da lahko zunanji sodelavci ali nekaj vodilnih ljudi v podjetju izdela najustreznejši in najstimulativnejši način razdeljevanja osebnih dohodkov.

Pri delitvi osebnih dohodkov so se pojavile skrajne nepravilnosti. Pri stalnem delu dohodkov ni veliko oporekati — razmerje med najnižjimi in najvišjimi dohodki je bilo v povprečju okoli 1 proti 5. Istočasno pa se je stimulativni del osebnih dohodkov sprevrgel in sicer tako, da je razmerje bilo 1 proti 51. To pa ne more biti več logično in ne odgovarja dejanskemu prizadevanju članov kolektiva.

GLAS

PRAZNOVALI SO DRUGO OBLETNICO OBSTOJA

O podjetju Tehtnica Železniki smo že pisali. Tokrat naj povemo le to, da je delovni kolektiv tega podjetja praznoval v soboto, 14. oktobra, drugo obletnico obstoja. V omenjenem obdobju je Tehtnica izredno hitro napredovala, saj se danes pojavlja na tržišču s povsem novimi izdelki, ki smo jih morali doslej uvažati.

Primorske NOVICE

NUJNOST SISTEMATIČNEGA DELA

Prizadevanja za reševanje problema invalidov so rodila v našem okraju doslej razmeroma majhne uspehe. Omejila so se v glavnem na ugotavljanje kategorije invalidnosti ter iskanje možnosti njihove ponovne zaposlitve. Vse premalo pa so se povsod ukvarjali s poklicno rehabilitacijo delovnih invalidov. O tem dovolj zgovorno priča dejstvo, da je bilo od skupnega števila 1125 delovnih invalidov napotenih doslej na rehabilitacijo le 43. Večje število pa se je ponovno zaposlilo brez predhodne rehabilitacije.

DOLENJSKI LIST

PREVELIK RAZPON V OSEBNIH DOHODKIH

V več gospodarskih organizacijah sta imela na primer dva strokovnjaka s podobno odgovornostjo povsem različne osebne dohodke: kmetijski tehnik 26 tisoč, gozdarski tehnik pa celo 60 tisoč dinarjev. Ker imata oba precej skupnih meril, razpon v njunih osebnih dohodkih pa je le prevelik, bodo odslej tudi v gozdarstvu uvedli nagrajevanje po delu. Čimmanj pavšalov in čim več pravilnikov — so sklenili tudi na zadnji seji upravnega odbora okrajne kmetijsko-gozdarske zbornice v Novem mestu.

IZLET ZVVI

Nedolgo tega je priredila organizacija ZVVI dvodnevni izlet po Primorski. Izleta se je udeležilo 52 članov. Obiskali so Idrijo, Kobarid, Goriška Brda, Novo Gorico, Vipavsko dolino in Kras. V Idriji so si ogledali muzej NOB, nato pa so jim pokazali celoten proces pridobivanja živega srebra. Zvečer so jim priredili predstavniki invalidske organizacije in drugih politično-družbenih organizacij v hotelu Nanos sprejem. Naslednjega dne so si hoteli ogledati bolnico Franjo, žal pa je prehudo deževalo in so morali nadaljevali pot proti Mostu na Soči. Preko Tolmina so krenili v Kobarid, kjer so se dlje časa ustavili in si ogledali tovarno igel, mlekarno in veliko ribogojnico. V Goriških Brdih so obiskali vasi ob naši zahodni meji, ogledali so si veliko vinsko klet in se povzpeli na znameniti spomenik-stolp. Preko Nove Gorice, Vipavske doline in Krasa so se vrnili na slovensko obalo.

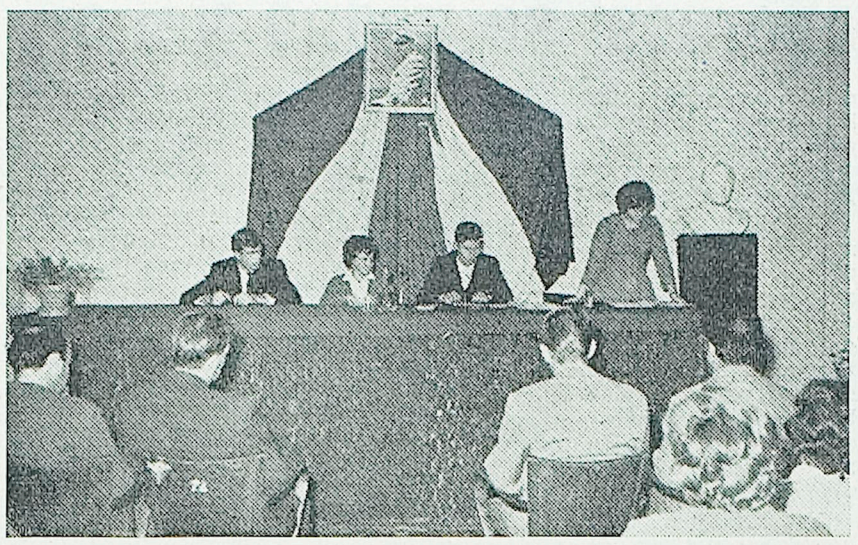

Z mladinske konference koprskih dijakov: delovno predsedstvo med poročanjem predsednice mladinske organizacije

NENEHNA KRITIKA

Razni sestanki in zbori volivcev na podeželju kažejo, da so iz leta v leto pereča in aktualna vedno ista vprašanja in iste zahteve. Tako je slišati nenehno kritiko glede preskrbe z vodo. To vprašanje postaja v nekaterih vaseh tako nujno, da ga ni mogoče več odlagati, ker so primeri, da kmetje prodajajo živino prav zaradi pomanjkanja vode: ni pitne vode in je tudi ni za napajanje živine. Letošnji primeri paratifusa so bili prav zato, ker so ljudje uporabljali vodo iz nehigienskih vodnjakov in potokov. Pereče so tudi druge komunalne naprave, nekatere poti pa neprehodne. V tem prednjačijo Manžan, Vanganel, Gradin, Movraž, Črnotiči in nekatere druge vasi.

Vso skrb otrokom padlih borcev

Pred dnevi so imeli skupno sejo Invalidski odsek OO Koper, OO ZVVI in okrajni odbor Zveze borcev, na kateri so obravnavali vprašanje skrbi za borce in vojaške vojne invalide ter za otroke padlih v NOB.

Ugotovili so, da je v našem okraju še 335 otrok padlih borcev, ki jim je treba nuditi vso skrb in pomoč, da bodo lahko nadaljevali s študijem in poklici. Od tega je v osnovnih šolah 48 otrok, v vajenskih šolah 78, v gimnaziji 34, na učiteljišču 28, v srednji ekonomski šoli 41, srednji tehnični šoli 23, srednji pomorski šoli 30, industrijsko kovinarski šoli 20, v obrtni šoli 6, kmetijski šoli 7, gradbeni 3, administrativni 3, srednji medicinski 4, na univerzi 31 otrok.

Zastopniki teh organizacij so opozorili na to, da se je oskrba v nekaterih internatih in domovih povečala skoraj za polovico in da to ne sme postati vzrok, da bi zaradi tega opustili otroci žrtev fašističnega nasilja šolanje. Organizacije bodo morale napraviti točno analizo in se potruditi, da bi dobili gmotna sredstva, s katerimi bi to razliko krili. V razpravi so ugotovili, da za sedaj še ni opaziti primerov, da bi zaradi podražitve uslug v internatih otroci opuščali šolanje.

Že v začetku šolskega leta so napravili pregled nad vsemi otroki padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja, da bi napravili poimenski statistični pregled, na podlagi katerega bi lahko začeli sistematično obravnavati vsakega posameznega otroka. Komisije občinskih odborov ZVVI in ZB so obiskale vse šole in internate na območju koprskega okraja, da so pregledale delo in učne uspehe posameznih otrok. Slabim učencem so priskočili na pomoč z individualnim učenjem, tako da so organizirali pedagoge, ki otroke poučujejo v predmetih, ki jim delajo težave. Na seji so obravnavali tudi o tem, naj bi bili takšne skrbi in pomoči deležni tudi otroci tistih borcev, ki so umrli zaradi posledic vojne, kakor tudi otroci siromašnih vojnih invalidov.

USPELI NASTOPI

folklorne skupine iz Portoroža in Piranskega okteta

Nastopi Folklorne skupine Turističnega društva Piran-Portorož v Ravnu, Sečovljah in Piranu dne 12., 13. in 14. oktobra, skupaj z vokalnim oktetom DPD »Svoboda« iz Pirana so prispevali velik delež k proslavitvi občinskega praznika.

Folklorna skupina je v letošnji turistični sezoni že nekajkrat nastopila pred domačo in inozemsko publiko z domačimi istrskimi narodnimi plesi ter žela pohvale in aplavz, toda prvi resni izpit je opravila šele zdaj, ko je nastopala pred ustvarjalcem, pred avtorjem teh plesov, pred fanti in dekleti, ki so pred petdesetimi in več leti spontano in na ta svojstveni način, s plesnimi figurami in značilno melodiko, dajali duška notranjemu, duševnemu razpoloženju. Skupina je dobro opravila izpit. To dokazuje nabito polna dvorana Prosvetnega društva v Ravnu. Tri sto prebivalcev Padne, Nove vasi, Ravna, Križišča in Krkavč je sprejelo skupino ne kot izvajalca kakršnegakoli kulturno-umetniškega programa, ampak kot lastnega otroka, za katerega se je mislilo, da je pred petdesetimi leti umrl.

Kakšna radost v dvorani ob izvajanju »Oj solata« in »Žežulinke«! Kdo lahko opiše vse to, če ne nemirno tepetanje babic in dedkov v sedežih v dvorani, ko so s solznimi očmi spremljali izvajanje na odru.

Tudi mladina, ki ljubi moderne plese, je dokazala, da zna ceniti ljudske plese. Z udeležbo in navdušenimi aplavzi je dokazala zanimanje za oživljanje do sedaj in še vedno skritega dragocenega istrskega slovenskega narodnega blaga.

Sporedu istrskih plesov, plesov in pesmi Slovencev ob Jadranu je sledil spored plesov Slovencev spod Triglava, vse v izvedbi Folklorne skupine Turističnega društva Piran-Portorož in kot dopolnilo spored slovenskih narodnih pesmi v izvedbi Piranskega vokalnega okteta.

Nastopi Folklorne skupine in vokalnega okteta v Ravnu, Sečovljah in Piranu ob prazniku občine in udeležba ter navdušen sprejem, posebno v Ravnu in Piranu, dokazujejo ne le zanimanje prebivalstva za take programe, temveč njegovo vročo željo za oživljanje in prenašanje dragocene in plemenite dediščine.

RASTO

BILTEN O JUBILEJNIH PROSLAVAH

Občinski odbor SZDL Postojna je sklenil izdati konec leta posebni ciklostilirani bilten o letošnjih prireditvah v čast 20. obletnice ljudske vstaje na Postojnskem. Poleg statističnih podatkov o številnih jubilejnih prireditvah v občini bo bilten v posebnih zapisih podrobno obdelal tudi razpoloženje prebivalstva v tej komuni ob proslavljanju te pomembne obletnice.

Ob koncu jubilejnega leta

Odbor za proslavo 20. obletnice vstaje pri OO SZDL v Ilirski Bistrici je na zadnji seji razpravljal o pripravah za praznovanje Dneva republike in 22. decembra — Dneva JLA. Sprejeli so sklep, po katerem bo v dneh od 1. novembra do 22. decembra obiskala nekatere vasi v občini posebna skupina, ki bo povečini sestavljena iz pripadnikov JLA in bo tam izvajala kulturni program. V programu bodo sodelovali tudi šolski otroci. Prva takšna proslava je predvidena 29. oktobra v Preložah, druga pa 5. novembra v Starodu. Učenci osnovnih šol iz Kuteževega in II. Bistrice pa bodo obiskali s svojim kulturnim programom pripadnike enot JLA. V tem času bodo pripadniki JLA predvajali v oddaljenejših vaseh filme, ki so posvečeni prazniku.

Hkrati s tem pa bodo tudi športna tekmovanja med pripadniki JLA, Partizanom iz II. Bistrice in Jelšan. Pomerili se bodo v streljanju, šahu, odbojki, nogometu, tenisu in balinanju. Na Dan Jugoslovanske ljudske armade bo garnizon JLA v Ilirski Bistrici poklonil najboljši ekipi pokal.

Š. I.

Tudi mi ne držimo križem rok

Mladinska organizacija na osnovni šoli v Gračišču je še mlada. Ustanovili so jo lani ob Dnevu republike. Ker so v njej včlanjeni le učenci sedmega in osmega razreda, je organizacija tesno povezana s pionirsko organizacijo. Pred nedavnim so imeli svojo prvo letno konferenco. V lanskem letu je bilo delo organizacije pestro, bogato in plodno. Sodelovali so v okviru Jugoslovanskih pionirskih iger, priredili so več proslav in razstav. Lepe uspehe so dosegli šahisti, ki so se po občinskem in okrajnem tekmovanju plasirali celo v republiško prvenstvo. Na prvi letni konferenci so izvolili novo vodstvo in sprejeli program dela za naslednje leto. V letošnjem letu nameravajo posvetiti posebno pozornost kulturnemu udejstvovanju. Ustanoviti nameravajo lutkovni krožek in tudi v športnem udejstvovanju ne bodo držali križem rok.

Že v začetku letošnjega šolskega leta so si zavihali rokave. Priskočili so na pomoč Vodni skupnosti pri izgradnji šolskega vodovoda. Člani mladinske organizacije v Gračišču poznajo svoje naloge in jih bodo vestno izpolnjevali, da bi zasluženo nosili ime mladinca ali mladinke.

S. M.

IŠČEJO STALNO ZAPOSLITEV

Na sektorju Gračišča in Gradina je več kot 350 ljudi, ki iščejo stalno zaposlitev. Predstavniki občinskega ljudskega odbora so jim že lani obljubili, da se bodo lahko zaposlili v Kubedu in Sočergi. Toda ker v teh krajih ni predvidenega obrata, tudi obljube niso mogli držati.

VPRAŠANJE ŠOLSKIH PROSTOROV

Res da je vprašanje šolskih prostorov najbolj pereče v Kopru, Šmarjah, Marezigah in Hrvatinih, vendar nastaja podoben problem tudi na osnovni šoli v Dekanih, kamor se vozijo še otroci iz Hrastovelj, Loke, Brezovice, Črnotičev, Praproč, Podpeči, Ospa, Kastelca in Socerba. Precejšnje število teh otrok ne dokonča osemletnega šolanja in zato s težavo pridejo do poklica in do zaposlitve. Tudi v Dekanih bo treba torej misliti na graditev nove ali povečanje kapacitete sedanje šole.

Mladinska konferenca koprske gimnazije

Minulo sredo je bila v gledališču mladinska konferenca, ki so se je udeležili tudi profesorji in mladinski funkcionarji okrajnega in občinskega komiteja LMS. Po kratkem in jedrnatem govoru predsednika mladinskega aktiva na gimnaziji se je razvila razprava o perečih problemih na gimnaziji. Pretehtali so svoje uspehe in pomanjkljivosti, ki se največ kažejo pri kulturnem in ideološko-vzgojnem delu. Sprejeli so nekaj predlogov, da bi izboljšali kulturno delo. Tako nameravajo formirati recitacijski krožek in literarno skupino. O ideološko-vzgojnem problemu je spregovoril predsednik OK LMS Koper; poudaril je pomen tega dela in nakazal smernice za čimboljši razvoj in uspeh tega dela. Na konferenci so sprejeli program dela za naslednje leto in izvolili nov komite LMS na gimnaziji.

R. G.

PREMALO POVEZAVE

Eden izmed vzrokov, da državljani ne občutijo prave in odločilne vloge SZDL na svojem območju, je premajhna povezava KO s političnimi forumi na svojem področju in pa dejstvo, da ne seznanjajo pristojnih občinskih forumov s problematiko ali s sklepi zbora volivcev. Zato se tudi dogaja, da rešujejo državljani svoje probleme na najrazličnejših forumih, samo ne na krajevnih odborih, ki so za to v prvi vrsti poklicani. Prave povezave tudi ni med KO in stanovanjskimi skupnostmi in le malokje rešujejo skupno stična vprašanja. Izjema pri tem je IV. mestna četrt v Kopru.

PODVOJENA AKTIVNOST V OSPU

Ko je bil v Ospu sestanek na KO SZDL, so povabili nanj tudi predstavnika podjetja Slavnik, predstavnike KZ in Uprave za ceste. Razpravljali so o vprašanju, zakaj KZ ne odkupuje kmečkih pridelkov, čeprav je v vasi od 37 kmečkih proizvajalcev 32 članov zadruge. Za podjetje Slavnik so imeli pripombo, da nerednо pošilja avtobus za šolske otroke, ki se vozijo iz Dekanov v Črni kal, Osp, Gabrovico, Črnotiče in Praproče. Tudi cesta od Gabrovice do Ospa je zdaj urejena za promet.

Največji uspeh so dosegli v Ospu člani SZDL pri iskanju sredstev za ureditev primernih prostorov za klub. S prostovoljnim delom in s prostovoljnimi prispevki članstva, z izkupičkom prireditev in prodaje sena, da navedemo samo nekaj primerov, so uspeli zbrati toliko denarja, da so primerno uredili prostor za družbene organizacije. Rezultat te ureditve je bila podvojena aktivnost KO SZDL, ki se je v tem letu sestal kar sedemkrat.

Vloga matične knjižnice v komuni

(Nadaljevanje s 1. strani)

Žnidar o strokovni ureditvi knjig v mladinskih knjižnicah. V živahni razpravi so sprejeli knjižničarji vrsto sklepov, ki naj bi pomagali reševati aktualna vprašanja knjižničarstva v Sloveniji.

V mali gledališki dvorani je bil popoldne redni letni občni zbor Društva bibliotekarjev Slovenije. V imenu delovnega predsedstva ga je vodil Jaro Dolar iz Maribora. O delu v preteklem razdobju je poročal v imenu upravnega odbora predsednik društva Josip Rijavec. V razpravi po poročilu so delegati izčrpno razpravljali o svojih problemih, nalogah in težavah. Precej je bilo zlasti govora o materialnem položaju knjižnic v komunah in o materialnem položaju knjižničarjev. Občnega zbora so se udeležili poleg knjižničarjev iz vse Slovenije in gostov iz drugih republik tudi številni predstavniki oblasti in javnega življenja, med njimi tudi predsednik Republiškega sveta za kulturo in prosveto Boris Kocjančič iz Ljubljane in podpredsednik IS dr. Jože Vilfan.

Drugi delovni dan zborovanja je zaključil družabni večer v kokoprskem Triglavu, ki ga je priredila podružnica Društva bibliotekarjev Slovenije v Kopru za vse udeležence dvodnevnega zborovanja. Tretji dan pa so odšli udeleženci zborovanja na skupen izlet ob slovenski obali, ogledali so si nekatere knjižnice in druge naše znamenitosti. Z. L.

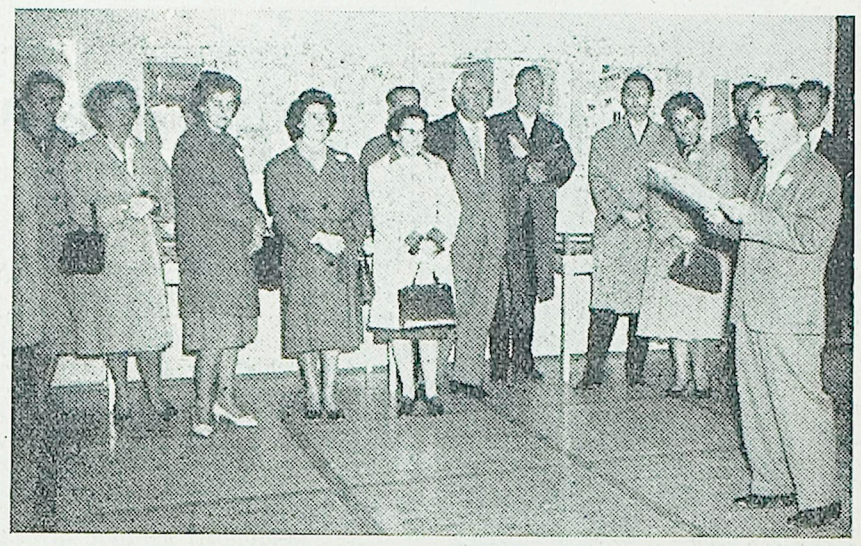

Ob zborovanju knjižničarjev v Kopru je v prostorih Okrajnega muzeja pripravila koprska Študijska knjižnica razstavo pod naslovom »Slovensko primorsko časopisje 1849—1960«. Na sliki: razstavo otvarja upravnik Študijske knjižnice Srečko Vilhar

V LETOŠNJI SEZONI ZA VSAKOGAR NEKAJ

Radijska slušna igra

Letošnjo sezono slušnih iger je Radio Ljubljana razdelil v tri smeri: literarno radijsko igro, ki jo bo lahko poslušalo najširše občinstvo ob torkih zvečer na I. programu (ponovitve ob nedeljah popoldne), radijske komedije in detektivske zgodbe v nadaljevanjih ob sobotah zvečer ter »študijske« radijske igre za zahtevnega poslušavca v II. programu.

Prvo smer slušnih iger bo predstavljalo 24 premier, med katerimi je bila prva že uprizorjena in je doživela nenavaden uspeh. To je igra Matjaža Kmecla »Samota velikega teatra«, ki je prejela prvo nagrado na letošnjem tečaju RTV Ljubljana. Napovedujejo še »Slepe miši« Mimi Malenškove, parodijo Marjana Marinca z naslovom »V krempljih enookega gusarja« in radiofonsko obdelavo Kosmačeve povesti in filma »Balada o trobenti in oblaku«. Razen tega je v programu Djordja Lebovića tragikomika »Pogreb je navadno popoldne«, utopija »Primer Mihaela Zazmerom« Jovanke Jorgačević, trodelni omnibus Jovana Ćirilova »Viharna pota« in v izvedbi RTV Zagreb v kajkavščini delo Stanka Tomašića »Tu sem, rekal je Matko Zubec«.

Od tujih avtorjev najdemo v prvem programu med drugim »Harlemsko balado« Güntherja Weisenborna, krstno izvedbo radijske priredbe odrskega teksta Rolfa Honolda »... in jutri je naš ves svet«, »En dan z Edvardom« H. F Kühnelta, delo Avstralca G. Kerrla »Bo že šlo«, »Dve satiri« Slawomira Mrožka in druge.

Ob sobotah bodo na sporedu serijske zgodbe, ki bodo potešile želje po nezahtevni zabavi. Med temi bo serija Beckerjev »Dovolite, ime mi je Cox«, dvajset ugank pod naslovom »Vozli inšpektorja Braina«, Perretov »Korporal ima zmeraj smolo«, Jeromovi »Trije možje v čolnu, (da o psu ne govorimo)«, »Primer Paula Templa« in še katera. Vse zgodbe so v nadaljevanjih.

V drugem programu pa bomo lahko poslušali zahtevnejša dela. Predvidoma se bo ta program začel šele januarja. Trenutno sta predvideni dve deli: Brechtovi »Razgovori dveh ljubimcev« v petih nadaljevanjih, drugi avtor pa je Anglež A. Rhys z igro »Strasten mislec«. Značilnost slušnoigrskega repertoarja drugega programa je poudarek na poglobljeni miselnosti, obenem pa naj bi to bil nekakšen radijski eksperimentalni oder.

NAŠE AKADEMIJE

Priznajmo takoj v začetku, da priložnost ni primerna. Res ne: literarni večer ob zborovanju slovenskih knjižničarjev, ob deseti obletnici obstoja Študijske knjižnice in ob navzočnosti reprezentativnih slovenskih književnikov in primorskih rojakov res ni priložnost, ob kateri bi človek urejal neprijetne domače zadeve. Toda takih neuporabnih priložnosti smo zamudili že več (samo primer: proslava 10. obletnice založbe Lipe!), končno pa vendarle še velja tisti pregovor, ki pravi, da gre vrč tako dolgo po vodo, dokler se razbije.

Torej na kratko: zadnji literarni večer v koprskem gledališču je združil v poslušajoče občinstvo udeležence zborovanja slovenskih knjižničarjev; goste zborovanja iz drugi republik in sosednih držav, predstavnike našega političnega, javnega in kulturnega življenja, v prvi vrsti parterja pa so sedeli vidni slovenski književniki, doma s Primorskega — Alojz Gradnik, Danilo Lokar, France Bevk, Ciril Kosmač, Alojz Rebula, Matej Bor, Boris Pahor, Miroslav Košuta in Ciril Zlobec.

Že uvodni akord večera se nas je dotaknil neprijetno, ker smo slišali v pregledu po rojstvu razvrščenih primorskih pesnikov in pisateljev od 17. stoletja pa do danes ne samo za slovensko književnost popolnoma brezpomembna imena, ampak celo takšna, ki smo jih črtali iz naše literature. Pogrešali pa smo nekatera vidna imena, med njimi celo tistih, ki so sedeli kot častni gostje v prvi vrsti.

Sama prireditev je bila kot se žal zadnje čase ponavlja ob vseh priložnostih: branje obširnega in meditativnega vezalnega teksta ob prižiganju in ugašanju luči, branje predolgih in nepoantiranih odlomkov iz romanov in povesti, recitiranje pesmi, ločeno z ostrim prelivanjem reflektorskih luči. In žal moramo zapisati še to, da naj bi prišli recitatorji na take večere vsaj pripravljeni, sicer poslušanje ni samo dolgočasno, ampak je tudi mučno. Dolžni pa smo še povedati, da je pri tem častna izjema tovarišica Klio Maver-Ciuhova, ki je s svojim sodelovanjem do zdaj vsako akademijo kvalitetno obogatila.

Pred približno dvema letoma je pomenila taka oblika akademije za nas še uspeh, ker je bila prelom s stereotipno prejšnjo obliko malce boljšega mitinga. Toda danes se je tudi ta nova oblika že začela ponavljati in smo spet tam, ko točno vemo, kakšna akademija nas čaka v gledališču. Če se seveda ne bo vrč vendarle razbil?! Z. L.

Uveljavlja se mladina

- **Dramski sosvet pri Okrajnem svetu Svobod in prosvetnih društev je sklical prejšnji teden širše posvetovanje o problemih amaterskih dramskih skupin v našem okraju**

Dramska amaterska dejavnost v koprskem okraju žal ni tako razvita, kot je drugod po Sloveniji, kjer imajo tradicijo, ki jo moramo v našem okraju z intenzivnejšim delom šele ustvarjati.

Kljub temu pa so nekatere dramske skupine že dosegle precejšnjo izvajalsko raven. Taka je skupina DPD Svobode v Izoli.

Na posvetovanju so prisotni režiserji-amaterji ugotovili, da se dramska dejavnost zelo razvija v manjših krajih, slabše pa je stanje v večini občinskih središč, saj v Sežani n. pr. Svoboda že dalj časa ni uprizorila niti enega dela. Podobno stanje je tudi v Ilirski Bistrici, Piranu pa tudi v Kopru in v Postojni.

Razveseljivo pa je, da mladina precej igra, da so na šolah zaživele dramske skupine. Tej dejavnosti moramo posvetiti več pažnje in mladini moramo nuditi vso našo pomoč.

Drugi problem, ki se pojavlja v naših društvih, je vprašanje repertoarnega izbora dramskih tekstov. Na posvetovanju so ugotovili, da raven izbranih del sicer raste, da pa še vedno v nekaterih društvih uprizarjajo taka dela, ki na naše odre ne spadajo.

Prisotni so ne samo pregledali opravljeno delo v pretekli sezoni, ampak so tudi povedali o svojih načrtih za prihodnjo sezono. Iz teh repertoarjev razberemo, da bodo naše dramske družine uprizorile kvalitetno dobre tekste.

Na posvetovanju so govorili tud o finančnih problemih, s katerimi se morajo boriti vsa naša društva. Marsikje je ravno ta problem največja ovira za smotrno delo. Dokler ti problemi ne bodo zadovoljivo rešeni, ne moremo računati niti na številnejše uprizoritve, niti na to, da bi družine stalno medsebojno izmenjavale gostovanja.

Za uprizarjanje dramskih tekstov v klasični obliki je res treba veliko sredstev, časa za priprave in še marsičesa. Za vedno večjim številom klubov pa se tudi dramski dejavnosti v naših Svobodah in prosvetnih društvih odpirajo nove možnosti. Ta način posredovanja dramskih tekstov publiki pa bo zahteval poglobljeno delo pri obdelavi besedila in pri interpretaciji teksta, zahteval bo nov način dela od režiserjev in od igralcev.

Dramski amaterji koprskega okraja po so na posvetovanju tudi sklenili, da bodo v letošnji sezoni pripravili dovolj del, da bodo lahko svoje dosežke predstavili na okrajni reviji, ki bo v prvi polovici aprila 1962. Upajo pa tudi, da bo vsaj ena skupina iz okraja nastopila na republiški reviji dramskih skupin. I. P.

V LETU JUGOSLOVANSKIH PIONIRSKIH IGER

Bienale otroškega slikarstva

V Moderni galeriji v Ljubljani je ta mesec razstava otroških likovnih izdelkov na temo »Moj kraj včeraj, danes in jutri«. Razstavo je organizirala Zveza prijateljev mladine skupaj z Društvom likovnih pedagogov. Razstava je nastala v letu pionirskih iger, pri katerih so sodelovali otroci do končanega 15. leta starosti. Ob razstavi je izšel tudi bogato opremljen katalog s številnimi reprodukcijami.

Razstavne dvorane so za vsakogar pravo doživetje, saj so upodobili otroci v svojih slikah okolje, v katerem živijo, dali so duška svoji fantaziji in ustvarili tudi likovno, umetniško izredno uspela in presenetljiva dela. Razstava, ki ji na svetu gotovo ni veliko podobnih, je obenem tudi sad prizadevnega dela likovnih pedagogov po šolah, saj so bili prav oni neposredni pobudniki za sproščanje otroške fantazije in ustvarjalnosti.

Med 400 razstavljenimi otroškimi stvaritvami je podelila žirija posameznim slikam posebne nagrade — medalje zlatega sonca in medalje srebrne zvezde. Mimo priznanj in nagrad uradne žirije pa so podelili nagrade tudi razni časopisi in revije. Vsega skupaj je bilo podeljenih okrog 70 nagrad.

Iz našega okraja je na razstavi v Moderni galeriji 15 risb, od tega 13 z Osnovne šole »Janka Premrla-Vojka« iz Kopra, 1 z Italijanske osnovne šole v Kopru in 1 z Zavoda za gluho mladino v Portorožu. Med temi razstavljenimi risbami sta dobili dve celo pohvalo in nagrado. Nagrajeni učenki sta iz VIII. razreda, in sicer Metka Skrt in Mirjana Kramarič. Vsekakor je to lep uspeh tudi za celotni likovni krožek koprske Osnovne šole in za njegovo voditeljico Rafaelo Omahnovo, ki je požela ob tej razstavi še posebno priznaje. V katalogu, ki je izšel ob razstavi, pa je od 400 razstavljenih risb objavljenih 138, od tega 8 risb učencev Osnovne šole »Janka Premrla-Vojka« in 1 risba Italijanske osnovne šole v Kopru.

Razstavo otroškega slikarstva tako po vsej pravici imenujemo »bienale«, ker nudi poleg razkošja barv, motivov in oblik tudi odličen študijski material, ki bi ga bilo vredno obdelati.

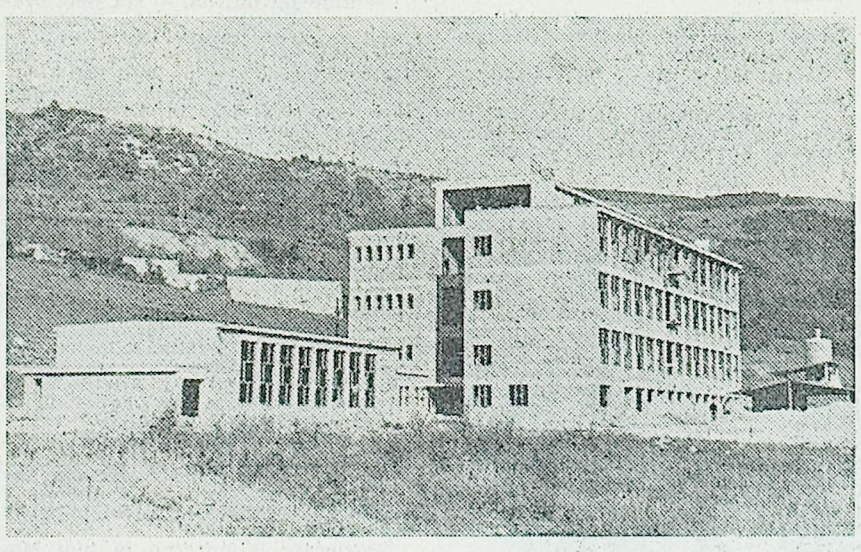

Osnovna šola, ki jo gradijo v Ilirski Bistrici, je že pod streho in novo poslopje dobiva že dokončno obliko. Sicer bo treba v gradnjo vložiti še mnogo dela in denarja, zato napovedujejo, da pred 1963. letom šola ne bo mogla sprejeti učencev. Novo šolsko poslopje bo veljalo okrog 170 milijonov dinarjev, zato ni pretirana trditev, da bo dobila Ilirska Bistrica eno najlepših in najsodobneje opremljenih osemletk v našem okraju. Sicer pa je treba pohvaliti samoiniciativnost in pripravljenost za pomoč, ki so jo pokazali Bističani in prebivalci okoliških vasi s prostovoljnimi prispevki. Samo nabiralna akcija v vaseh Knežak, Bač in Šembije je dala organizatorjem gradnje nove šole celih 5 milijonov dinarjev. Najbolj vneti pristaši nove gradnje so bojda prispevali tudi po 50 tisoč dinarjev in več

NOVE knjige

Aleksej Tolstoj: AELITA. Izdala Mladinska knjiga. V tej knjigi bomo spoznali pisatelja, ki nam je sicer znan po romanih Peter Veliki, Trnova pot in Kruh, kot pisca fantastičnega dela. Pisatelj nas popelje z vesoljsko ladjo na Mars. Delo je napisano na moč zanimivo, razburljivo in zelo prepričljivo.

KULTURNA KRONIKA

LETOS JE NA UNIVERZI ZELO ŽIVAHNO

Pravijo, da po letu 1919, ko je bila ljubljanska Univerza ustanovljena, na njej še ni bilo tako živahno, še nikoli ni bilo toliko fakultet in oddelkov in še nikoli ni družba dajala toliko denarja za visokošolski študij kot zdaj. Do zaključka rednega letnega vpisa, to je do 1. oktobra, se je v vse letnike Univerze vpisalo 6.298 slušateljev, od tega 2.846 v prvi letnik. Na prvem mestu so Tehniške fakultete (brez Biotehnične) s 1.211 vpisanimi, na drugem je Filozofska fakulteta s 1.029 slušatelji, na tretjem Medicinska (761), slede Biotehnična (679), Pravna (628), Fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo (616) itd.

GLEDALIŠKA SEZONA V LJUBLJANI

Mestno gledališče je začelo letošnjo sezono s krstno uprizoritvijo »Odrske žalnice za mladino — Heroice«, ki jo je napisal Vinko Strgar, tehnik iz Kranja. Druga premiera v Mestnem gledališču je bila komedija ruskega pisatelja Valentina Katajeva »Dan oddiha«.

Ljubljanska Drama je otvorila svojo predsezono s premiero Williamsa »Mila ptica mladosti«, sezono pa bo začela s slavnostno uprizoritvijo drame Igorja Torkarja »Svetloba in sence«. To delo bo režiral in igral glavno vlogo znani igralec Stane Sever, s čimer bo proslavil 25 let svojega gledališkega udejstvovanja.

Opera je otvorila novo sezono v poslopju Drame — zaradi prenavljanja operne hiše — z 200 let staro italijansko miniaturno komorno opero, Cimarosovim »Tajnim zakonom«.

UMRL JE ZNANI IGRALEC JOZO LAURENČIČ

V Beogradu je umrl znani igralec, član Jugoslovanskega dramskega gledališča Jozo Laurenčič. Pokojnik se je rodil leta 1905 v Splitu, poklicni igralec pa je postal leta 1925 v Zagrebu. V času druge svetovne vojne je bil član partizanskega gledališča, od osvoboditve pa član Jugoslovanskega dramskega gledališča. Za izredne zasluge je bil odlikovan z našimi visokimi odlikovanji, večkrat pa je dobil zvezne in republiške nagrade za dobro igro.

ITALIJANSKA REVIJA POSVEČENA JUGOSLOVANSKI KNJIŽEVNOSTI

Še pred koncem letošnjega leta bo izšla v Caltanissetti na Siciliji dvojna številka renomirane literarne revije »Galleria«, ki bo posvečena povojni jugoslovanski književnosti. Številko je pripravil naš pesnik Ciril Zlobec skupno z urednikom te revije, pisateljem Leonardom Sciasciom. V izboru bo zastopana naša proza, poezija in dramatika, vsega skupaj 63 avtorjev. Ta številka »Gallerie« bo obsegala 250 strani normalnega revialnega formata, v njej pa bo tudi informativni članek o jugoslovanski likovni umetnosti s kakimi 20 reprodukcijami.

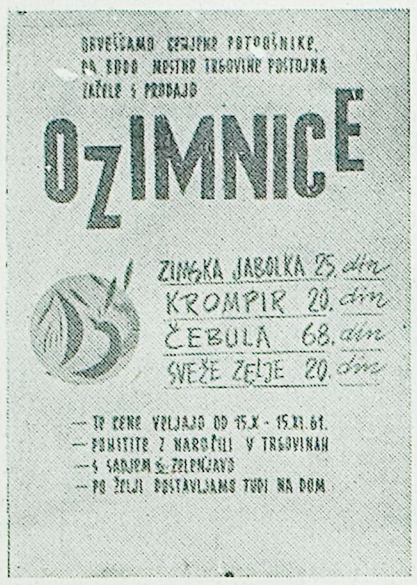

Taki lepaki so se pojavili po Postojni in naznanjali gospodinjam, da se lahko preskrbe letos z ozimnico po primerni ceni. Več o tem smo poročali že v prejšnji številki našega časopisa. Seveda si ne moremo kaj, da ne bi vedno znova ugotovili: zelo si želimo take skrbi za potrošnika tudi drugod!

SKLEPI SVETA ZA SOCIALNO VARSTVO

Ustanove otroškega varstva

Na svoji prvi seji je Okrajni svet za socialno varstvo razpravljal med drugim o problematiki otroškega varstva, o reševanju zadev borcev NOV in VVI ter o vprašanju socialnih delavcev v podjetjih.

Med najvažnejšimi sklepi Sveta je prav gotovo priporočilo občinam, naj ne zmanjšujejo denarnih obveznosti, ki so jih imele do zdaj do ustanov za otroško varstvo. Ob prehodu na ekonomske cene je treba temeljito pretresti zlasti vprašanje otroških vrtcev in ta prehod ne sme biti priložnost za likvidacijo teh ustanov zaradi previsoke vzdrževalnine. Režim ekonomskih cen naj le omogoči socialno pravičnejšo razdelitev bremen za vzdrževanje otrok v teh ustanovah med družbo in starši in med temi še pravilnejšo diferenciacijo po ekonomski vzdržljivosti. Naloga komun bo še vedno tudi vzdrževanje otrok socialno ogroženih družin in bo treba najti še nova sredstva za povečanje kapacitet in za razširitev dejavnosti ustanov otroškega varstva.

V razpravi o otroško-varstvenih ustanovah je bil še poseben poudarek na perečih vprašanjih v Izoli, kjer je nujno potrebna ureditev kombiniranega dnevnega zavetišča. Posebno vprašanje je tudi Otroški dom v Izoli, ki je edina tovrstna ustanova in zato tudi nujno potreben. Svet je priporočil Občinskemu ljudskemu odboru, naj ta prehodni dom vsekakor ohrani, da bo lahko reševal vsaj najnujnejše primere otrok brez vsakega varstva.

Ker okrajni proračun v bodoče ne bo več prispeval sredstev za delno kritje stroškov otroških zdravstvenih počitniških kolonij, priporoča svet, naj občine zagotove v proračunu za leto 1962 delno kritje iz skladov zdravstvenega zavarovanja.

Meteorologi zaradi izredno tople in lepe jeseni napovedujejo hudo in mrzlo zimo. Kaže, da to upoštevajo tudi modni ustvarjalci, saj nam priporočajo za zimsko garderobo topla in praktična oblačila od glave do peta. Na sliki vidite tri modele plaščev, od katerih naj bi zlasti prva dva dodobra ščitila pred mrazom. Na glavi nosijo manekenke tople krznene kape, na nogah pa visoke in podložene čevlje. Kar zadeva čevlje, jih najdemo najrazličnejših vrst in celo nizke škornje. Izginili pa so iz zimske garderobe prišiljeni in odprti salonarji z visoko peto

ŠIROKA AKCIJA POSLOVNEGA ZDRUŽENJA ZA MLEKARSTVO

Za večjo potrošnjo in boljšo proizvodnjo mleka

Poslovno združenje za mlekarstvo Slovenije organizira s sodelovanjem zainteresiranih organizacij in republiških organov široko akcijo za povečanje potrošnje mleka in mlečnih proizvodov. Na tiskovni konferenci v Ljubljani so predstavniki tega združenja navajali vrsto zanimivih podatkov o pogojih in možnostih za povečanje potrošnje teh proizvodov. Poudarili so še, da je stanje letos bistveno drugačno, kot je bilo prejšnja leta, ko so bile na vrsti nenehne težave zaradi proizvodnje in je bilo zlasti v večjih potrošniških središčih Slovenije občutno pomanjkanje mleka in njegovih proizvodov.

Pred štirimi leti je proizvodnja mleka znašala samo 360 milijonov litrov, do letos pa se je zaradi uvajanja industrijskega načina povečala na 440 milijonov, medtem ko bo predvidena proizvodnja do leta 1965 celo 780 milijonov litrov. V nasprotju s tem porastom proizvodnje je potrošnja mleka v naši republiki vsako leto manjša. Tako je znašala n. pr. potrošnja na prebivalca 171,5 litra letno v letu 1957, lani pa samo 157 litrov.

Glavni vzrok tega upadanja je prav gotovo zastarelo pojmovanje mnogih naših ljudi, ki jim mleko in mlečni izdelki še niso postali sestavni del vsakodnevne prehrane. Drugi pomemben vzrok je prav gotovo ta, da je izbor teh izdelkov še vedno prereven in klasičen in da naše mlekarne ne nudijo potrošnikom manjših in v priročno embalažo pakiranih obrokov mlečnih pijač.

Prav gotovo se tudi ne moremo pohvaliti, da imamo zadostno število mlečnih restavracij, ali da so si mlečne pijače in mlečni izdelki priborili domovinsko pravico v gostinskih lokalih. In končno je vzrok vedno manjši potrošnji tudi sorazmerno visoka cena. Toda žal je razgovor s predstavniki poslovnega združenja za mlekarstvo pokazal, da tudi racionalnejši industrijski način proizvodnje mleka ne bo bistveno znižal njegove cene, temveč bo zagotovil le boljšo kakovost in bakteriološko neoporečnost. Morda bi bilo mogoče z bolj specializirano predelavo mleka v različne izdelke zagotoviti potrošnikom vsaj v nekaterih krajih hkrati boljšo kakovost in nižjo ceno.

V okviru široke akcije za povečano potrošnjo mleka in mlečnih izdelkov je priredilo poslovno združenje za mlekarstvo tudi pokušnjo, katere namen je bil pokazati vse vrste mlečnih izdelkov in mlečnih pijač, ki bi jih lahko uporabljali v široki potrošnji.

Razveselite svojce pri vojakih ali v tujini — naročite jim »SLOVENSKI JADRAN«

ZBORI VOLIVCEV RAZPRAVLJAJO

o šolski problematiki

TOMAJ

Šolski odbor v Tomaju se je v preteklih dveh letih sestal kar desetkrat in tudi udeležba na sejah je bila povsem zadovoljiva. Že ta podatek priča o skrbi, ki so jo člani šolskega odbora posvečali najrazličnejšim šolskim problemom. Tesna je bila tudi povezava med odborom in učiteljskim zborom.

Mnogo časa so na sejah posvetili učnim in vzgojnim problemom in reči je treba, da uspeh teh prizadevanj kakor tudi skrbi za čim uspešnejše reševanje materialnih problemov, ni zaostal. Da bi učenci utrjevali učno snov in pridobili solidnejše znanje, so obiskovali krožke za slovenski jezik, računstvo ter spoznavanje prirode in družbe. Zato ni čudno, če so na koncu preteklega šolskega leta zabeležili 94,25 odstotkov pozitivnih ocen. S prodajo pridelkov z vrta, ki ga pridno obdelujejo, si učenci izboljšajo malice, vsi so sodelovali v tekmovanju v okviru jugoslovanskih pionirskih iger, skrbeli za spomenik padlim v NOV, itd.

Patronat nad šolo sta prevzela posestvo KZ v Tomaju in podjetje »Tobak« v Sežani. Posestvo je podarilo nekaj drv in gnoja za vrt, »Tobak« pa je prispeval nekaj denarja, ki pa je bil porabljen za novoletno jelko na vseh šolah.

Šolski odbor je živahno spremljal vse to vrvenje na šoli, dajal nasvete, odločal o sredstvih šole, ugotavljal prizadevnost učiteljev, itd.

Najvažnejši materialni problem je staro šolsko poslopje, ki je bilo grajeno še l. 1830. Leta 1957 je bila obnovljena samo streha, zidovi pa že močno kličejo na pomoč.

Drug problem, ki pa bi, če bi bil rešen, absorbiral prvega, je že občutno pomanjkanje šolskih prostorov mlečne kuhinje, knjižnice, delavnice in ene učilnice. Divača raste in to čuti tudi šola, ki kljub štirim novim učilnicam, ki so bile zgrajene pred nekaj leti, že pogreša novi življenjski prostor. Del problema, in še to le začasno, bi rešili s premestitvijo stanovanjskih prostorov učiteljev v učilnice. Toda kam z učitelji? Čeprav so volivci morda imeli vtis, da ni tako, ta problem dobro poznajo tudi na občinskem ljudskem odboru. In če bi ne bilo drugih, verjetno še večjih težav drugod, bi se ne bilo težko odločiti.

Končno so volivci spregovorili tudi o čudnem vzdušju, ki vlada med upraviteljico otroškega vrtca in odborom tega zavoda. Da bi takemu stanju napravili konec, so v nov odbor izvolili energične člane, katerih beseda naj bi zalegla. — er

DIVAČA

V zvezi s poročilom šolskega odbora na zboru volivcev so divaški volivci ugotovili in poudarili nekaj perečih problemov, ki jim bodo morali pristojni organi posvetiti primerno skrb in jih sčasoma rešiti.

Predvsem gre za šolske otroke, ki po končanem pouku čakajo na vlak. Prepuščeni so samim sebi in vsem vremenskim neprilikam, zlasti pa mrazu. Na železniški postaji so nejevoljni, ker so otroci včasih razposajeni, čakalnica zanje ni primerna, razen tega pa so tu vlaki in preži nevarnost.

KRVODAJALCI

Krvodajalci, ki so se prijavili v transfuzijski postaji v Izoli 19. oktobra 1961:

IPLAS: Saša Batagelj, Marijan Batič, Jožko Benčič, Ida Berlot, Edi Bubnič, Karel Gobec, Anton Gregorič, Anton Kocina, Anica Krajnik, Edvard Markovič, Slava Mihelič, Danica Mohar, Milica Nahtigal, Viktor Podgornik, Aleksandra Šav, Anton Zlatič.

RŠŽANSKI VODOVOD: Miloš Brod, Henrik Centa, Rudi Počkaj.

Novitete mladinske knjige

IRSKE PRAVLJICE je pred kratkim izdala v zbirki najlepših pravljic in pripovedk »Zlata ptica« Mladinska založba. Po vsebini prinašajo pravljice novo motiviko. Najštevilnejše so pravljice, kjer nastopa mlad junak, na videz šibak fant — nekakšen Peter Klepec — ki ga življenjska pot pelje skozi stiske in težave, pa se mora boriti s temnimi silami, pošastmi in velikani in naposled vendarle zmaga. Pravljice so nekakšna prispodoba irskega naroda in njegove zgodovine, ki se je več sto let bojeval z angleškim velikanom in si navsezadnje priboril svobodo in neodvisnost.

Roy S. Neill: IZPOLNJENA OBLJUBA. Izdal zavod Borec. Pisatelj te knjige je bil med vojno angleški vojak nemški vojni ujetnik. Pobegnil je iz taborišča v Gradcu in se priključil slovenskim partizanom. Med njimi je preživel dobrih sedem tednov, ko se je z letalom odpeljal iz Bele krajine v Bari. V knjigi je mnogo zemljepisnih zmed in naivnih pogledov na partizanstvo sploh, vendarle je njegova izpoved o bivanju med slovenskimi partizani iskrena in prisrčna.

H. W. RICHTER: NE UBIJAJ. Izdala založba Obzorja. V nasprotju z dobršnim delom zahodnonemških pisateljev ni H. W. Richter nikdar poskušal slepomišiti. V svojih delih je najodločneje napadel nacistični režim, velikonemški militarizem in politične zablode nemškega meščanstva. V romanu Ne ubijaj opisuje nemško družino Lorenzovih, ki predstavlja pravo galerijo nemških ljudi sredi vojnega dogajanja. Le-ti so raznoliki v svojih hotenjih in ravnanju. Z vzporednim slikanjem dogodkov spremlja usodo posameznih članov te družine. Družina Lorenzovih je poosebljenje zablode, nesreče, usode in krivde povprečnega Nemca iz hitlerjevskega obdobja. Avtor začenja roman s prvim dnem vojne in ga končuje z letom 1954. Prevedel ga je Branko Avsenak.

Krzno je letos priljubljen dodatek na jesenskih in seveda še posebno na zimskih oblačilih. Tako vidimo na prvem modelu kot okrasek na kostumu dva velika gumba in ozek krzneni ovratnik, iz krzna pa je tudi kučma. Prav tako ima krzneno kučmo drugi model. Svetel plašč iz debelega velour-blaga ima podlogo iz tweeda. Iz tanjšega volnenega blaga je dvodelna obleka z značilnostmi klasičnega kostuma

IZ PRIROČNIKA ZA STARŠE IN VZGOJITELJE

ŽIVALSKI SVET

Kakor vsi otroci, sta tudi Matjaž in Alenka rada gledala slikanice. Alenki so najbolj ugajale slikanice, ki so kazale živali: kravo, psa, mačko in ne vem katere še. Roditelja sta jima najraje kupovala take, na katerih so bile naslikane ne samo posamezne živali, marveč cele živalske družine.

Nekoč sta se ustavila ob podobi z ovcami in Alenka je vprašala Matjaža, zakaj ima ena večja ovca take zavite roge druga pa ne.

In Matjaž ji je strokovnjaško pojasnjeval, da je večja ovca z rogovjem oven, druga večja pa je ovca in manjše so mladiči. Ker mu Alenka še ni povsem zaupala, se je obrnila še na mater:

— Pa zakaj ima oven tudi roge, mama?

— Zato, ker je oven moški, Alenka. Oven je oče teh mladičev. Oče med ovcami je zmeraj tak.

— Ali imajo živali tudi očeta in mamo?

— Seveda, Alenka, tudi živali imajo očeta in mater. In tudi živali imajo otroke, ki jim pravimo mladiči...

Drugič sta šla Alenka in Matjaž z roditeljema na obisk k sorodnikom na kmete in tam sta seveda silila v hlev. Oba sta se nemalo začudila ko sta videla, kako je tele sesalo. Hotela sta vedeti, kaj pravzaprav dela.

— Mleko svoje mame pije, ker je še tako majhen, da trave ne bi mogel jesti. Tudi mnogi živalski mladiči se velikokrat najprej hranijo z mlekom svoje mame — sta jima pojasnila roditelja. — Temu pravimo, da sesajo.

Pri sorodnikih sta videla tudi kokošjo družino. Neka rjavka je vodila kar cel trop piščancev za seboj. Bili so še puhasti in najrazličnejših barv.

Jej, kako so fletni! — sta vzkliknila otroka in stekla za njimi. Toda kokoš se je takoj približala in odpeljala piščance s seboj.

— Raje jih pustita, — sta jima svetovala roditelja. — Vsaka mama se boji za svoje otroke. In petelin bi se lahko še spustil v vaju ker jim je oče, pa se tudi on boji zanje.

Preden so se poslovili od sorodnikov, sta si Matjaž in Alenka izprosila tudi muco, ki sta jo odnesla s seboj domov. Bila jima je velika prijateljica. Lepega dne pa je pritekel Matjaž ves razburjen v sobo in vzkliknil:

— Naša muca ima mlade! Veliko jih ima in čisto majhni so še...

— Res? — je rekla mama. — No, lepo, zdaj je tudi ona mama.

Seveda jih je šla Alenka takoj pogledat. Tudi mama je morala z njo. Otroka sta mladiče ogledovala in občudovala ter se čudila, kako majhni so in ljubki. Prekipevala sta od začudenja in navdušenja. Nenadoma pa je Alenki šinila v glavo misel, ki se ji je očitno prvič porodila:

— Ampak, le kje jih je dobila? Pa toliko?

— No zrasli so, kot zraste vse, kar je živo. Solata na vrtu in drevesa v gozdu... Piščanci in kužki in muce in ribe in vse...

Pogledala je neverno in tudi Matjaž je bolj nateto prisluhnil. Delal, pa se je, kot da noče pokazati da takih reči še ne ve. Zato je previdno molčal. Alenka pa je kar naprej vpraševala:

— Ampak, kje so zrasli? Solata zraste na gredi, drevo na vrtu ali v gozdu... Kje pa so zrasle mucke?

— V svoji mami, naša muca je njihova mama. Vsak mladič zraste v svoji mami.

Tega si otroka očitno nista mogla predstavljati, zato sta le molče in tako nateto poslušala, da sta pozabila občudovati mucke. Mama, ki je hotela poudariti, kako vsaka mama skrbi za svoje mladiče, jih varuje in neguje, ju je opozorila:

— Poglejta, kako jih greje in pazi, da bi se jim kaj ne primetilo. Naša muca je dobra mama. Vsaka dobra mama zelo pazi na svoje mladiče. — Potem pa jim je še rekla, da bo najbolje, če jih zdaj puste lepo pri miru, ker se bo muca sicer preveč bala zanje. In vsak dan naj ji neseta mleka, da bo imela muca zdaj dobro hrano, ko bo dojila mladiče.

Za otroka sta poslej naravnost ganljivo skrbela za svojo muco. Najraje sama sploh ne bi več pila mleka samo da bi ga muca imela dovolj. Iz dneva v dan sta vsem pravila, kako [illegible] postaja in da so vse bolj ljubki. Lepega dne pa kar iznenada:

— Ampak, kje v muci so pa zrasli?

No v njej, v trebuhu ima poseben prostor, v katerem lahko zrastejo mladiči.

Dalj njuno zanimanje tedaj še ni seglo. Pač pa sta vsem znancem kazala mladiče. Vsem sta strokovnjaško pripovedovala, da so zrasli pri njej, pri »ta stari« muci. Odrasli so se čudili:

— Res? To je pa lepo. Zdaj boste pa veliko muck imeli.

Ko je Alenka lepega dne spet zvlekla mamo občudovat mačji zarod, se je na moč začudila, kako so mucke že zrasle.

— Kakopak saj ti tudi rasteš, — je rekla mama. Toda otrok je bil še zmeraj pod vtisom najnovejše ugotovitve, da zrastejo mladiči v materinem telesu.

— Jaz sem pa zrasla v tebi, kajne?

— Seveda ti si pa zrasla v meni. In Matjaž tudi. Vsak otrok zraste v svoji mami. In mama skrbi zanj in ga varuje. Zato se pa imata mama in otrok tako rada.

Muce so rasle in vprašanja »od kod« so prenehala. Tako sta otroka spoznala, da vse živo zraste in ima svojo mamo. Tudi človek.

(Iz knjige Helene Puharjeve MATJAŽ IN ALENKA — Otroci sprašujejo starše o življenju in o ljubezni. Delo je izdala Zveza prijateljev mladine Slovenije)

Tudi letos uspela turistična sezona

Imeli smo deževno in neprijazno pomlad, le srednje ugodno poletje, zato pa nenavadno veder in topel september ter še nekaj dni v začetku oktobra. Po tem vremenu so se ravnala naša pesimistična ali optimistična razpoloženja v presoji in pričakovanju letošnjega turizma ob našem slovenskem morju. Zdaj se dnevi naglo krajšajo in temperatura se znižuje. Ni sicer še vseh dni konec, a lahko smo prepričani, da se končna turistična bilanca letošnjega leta ne bo več kaj prida spremenila. Zato si jo oglejmo po stanju zadnjega septembra.

Do tega datuma smo dosegli brez upoštevanja počitniških kolonij v Kopru, Ankaranu, Izoli, Strunjanu, Portorožu, Piranu in Postojni skupaj 612.422 nočitev in od tega 200.372 od tujih državljanov. Porast nasproti lanskemu letu do zadnjega septembra izkazuje 26 tisoč 910 nočitev, če pa vemo, da so jih dali letos tuji turisti več kakor znaša celotni prirastek, t. j. 27.977, je to dokaz, da se je število domačih nekoliko znižalo, čeprav so se n. pr. kapacitete počitniških domov zvišale. Izpadek je šel na račun znižanja števila individualnih domačih gostov, a nekaj tudi v počitniških domovih. Če pa prištejemo k omenjenim nočitvam še 77.421 nočitev v počitniških kolonijah, dobimo končno skupno število 689.843 nočitev, kar predstavlja le manjši napredek nasproti lanskemu letu.

Pred vsemi drugimi našimi turističnimi občinami je letos, kakor prejšnja leta, piranska. Njena središča izkazujejo skupno 450 tisoč 933 nočitev, kar pa ne ustreza popolnoma stvarnemu obisku, če ga preračunamo po potrošnji. To pomeni, da je naši statistiki (in turistični taksi) ušlo precej »črnih« turistov. To pa velja seveda tudi za ostale kraje. Kakor glede vseh nočitev, stoji piransko območje seveda tudi glede nočitev tujih državljanov visoko nad vsem ostalim. Teh je bilo vpisanih kar 118.891, in še 4.634 v počitniških kolonijah. V koprski občini, Kopru in Ankaranu smo dosegli vseh skupaj 154.162 nočitev, kar predstavlja porast samo za 1.806, zato pa padec nočitev tujih turistov (katerih je bilo 39.610) za 2.876. Močno je napredovala Izola, ki je dosegla letos že 32.477 nočitev in od teh 2.772 od tujih državljanov. Prav tako je lepo napredovala Postojna na 16.092 vseh in od tega kar 13.821 od tujih turistov. Ta porast je dal v prvi vrsti camping pri Pivki jami.

Ankaran je ostal glede vseh nočitev na približno isti višini kot lani, imel pa je manj tujih gostov. Indeks vseh znaša 100, tujih pa le 77. Po vseh težavah, katere je doživljal, pomeni to še vedno uspeh. Indeks Kopra pri vseh nočitvah je 104, pri tujih 136, Izole pri vseh 175, pri tujih 138, Pirana pri vseh 93, pri tujih 134, Portoroža pri vseh 105, pri tujih 123, Strunjana pri vseh 114, pri tujih 325 in Postojne pri vseh 116, pri tujih 135.

Če upoštevamo uvodoma omenjene vremenske nevšečnosti in druge težkoče, ki so zlasti v začetku ovirale razmah letošnje turistične sezone, lahko mirno ugotovimo, da smo v polni meri uspeli celo čez vsa pričakovanja.

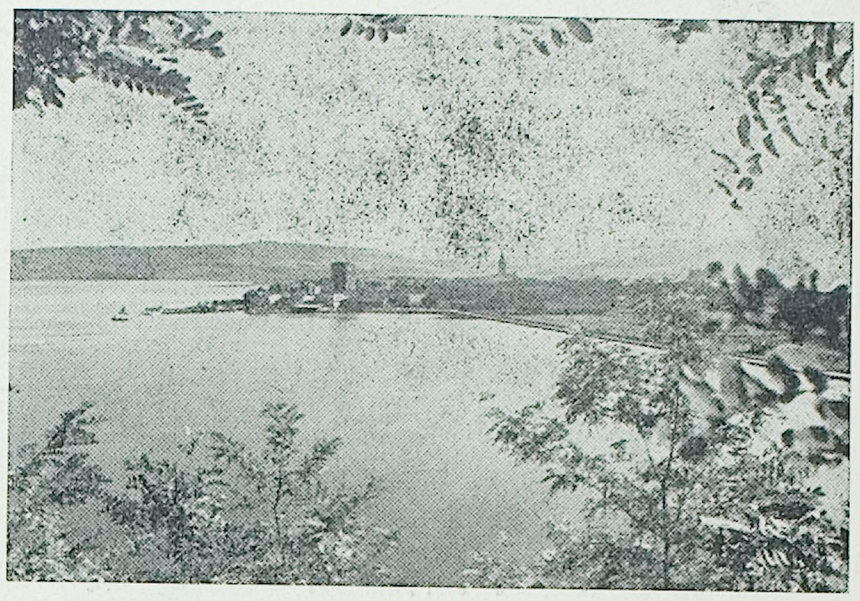

Koper sam sicer ni posebej znan kot turističen kraj, zato pa se vse bolj uveljavlja kot upravno, gospodarsko in kulturno središče južne Primorske in Istre. Obrisi mesta se v skladu z njegovo pospešeno izgradnjo vsak dan menjajo, izpopolnjujejo in dobivajo vse lepšo podobo

V ČAST 20-LETNICE LJUDSKE VSTAJE

V Postojni in okoliških naseljih bo v čast 20. obletnice ljudske vstaje še nekaj prireditev. Na njih se bodo z izbranim kulturnim programom predstavili pripadniki postojnske garnizije JLA, medtem ko bo Obč. odbor SZDL Postojna priredil po šolah več predavanj o zgodovini revolucionarne vstaje jugoslovanskih narodov. Med predavatelji bodo tudi pripadniki JLA.

POPRAVILI SO CESTE

Člani SZDL vasi Puče in Koštabona so si zadali nalogo, da bodo popravili ceste v svojem okolišu. O uspehu te akcije govore številke, da so opravili pri tem delu več kot osem tisoč prostovoljnih delovnih ur v vrednosti 1,216.000 din. Popravili so cesto v obeh vaseh in pri obeh obratih koprskega Kmetijskega kombinata v Pučah in Koštaboni. Zdaj imajo v načrtu še popravilo drugih cest pri Mlinu, za kar bodo napravili predračun in ga poslali s prošnjo za pomoč krajevnemu odboru in občinskemu ljudskemu odboru.

Lep izlet Počitniške zveze

V nedeljo je koprska Počitniška zveza priredila enodnevni izlet z ladjo »Burja« v Rovinj, Limski kanal in Poreč. Izleta se je udeležilo približno 75 članov organizacije. Značilnost izleta je bila v tem, da so združili prijetno s koristnim. Ogledali so si prirodne lepote teh krajev, razen tega pa so se seznanjali tudi z njihovim gospodarskim razvojem. Potovanje, ki je trajalo le en dan, je imelo namen, da bi udeležencem razširilo obzorje. In treba je reči, da so ta cilj dosegli. Udeleženci so bili z izletom zelo zadovoljni. Na njem so videli marsikaj novega in zanimivega, razen tega pa so se nekateri med seboj tudi spoznali. Odbor Počitniške zveze si bo še nadalje prizadeval, da bodo prihodnji izleti prav tako ali pa še bolj pestri, poučni in zanimivi.

Turistični in prometni problemi v Sežani

Med obmejnimi kraji predstavlja Sežana eno najpomembnejših mest dohodnega in izhodnega mednarodnega potniškega, zlasti še železniškega prometa v naši državi. Večina potnikov iz zahodne Evrope prihaja tu v Jugoslavijo ali jo zapušča, dodati pa moramo še tiste, ki prihajajo le na prehodu v vzhodne in jugovzhodne države. Če pa pogledamo, kako je Sežana za to svojo veliko prometno vlogo urejena, moramo ugotoviti, da ji še mnogo manjka. Ni sicer mogoče tajiti, da je to naše pomembno kraško mesto po osvoboditvi naglo in veliko napredovalo in da je tudi njegova zunanja podoba od leta do leta prikupnejša. Letos si je pridobilo za to zasluge tudi turistično društvo, čeprav je komaj na novo zaživelo in se mora trdo boriti s pomanjkanjem sredstev, saj ne dobiva niti turistične takse. Predvsem je društvo olepšalo obmejni prehod v Fernetičih in postavilo v samem mestu 50 cementnih posod s cvetlicami ter 6 klopi,

Še dosti hujše od tega je vprašanje gostinskih in nočitvenih kapacitet v poletnem času, ko prihajajo in odhajajo skozi Sežano poleg običajnih potnikov še tisoči turistov. Letos se je kljub temu, da je mali obmejni promet nazadoval, dogajalo, da so ljudje večasih zaman iskali prenočišča in so ostali na cesti. Sicer lepo urejeni hotel »Triglav« jih zaradi prenapolnjenosti ni mogel sprejeti. »Ozko grlo« sežanskega turizma je tudi restavracija pri železniški postaji, ki razpolaga samo s 36 sedeži in je več kot za polovico premajhna.

Uprava gostišča »Malalan«, ki upravlja tudi kolodvorsko restavracijo, je pripravila dokumentacijo za zgraditev in ureditev novega poslopja z večjo restavracijo in vsaj 20 posteljami, vendar izgledi za zagotovitev zadostnega kredita za sedaj niso najboljši. Lokal, ki zdaleč ne zadostuje, bo dosegel letos okoli 20 milijonov prometa in bi ga z novo, večjo restavracijo dosegel celo brez prenočišč vsaj še enkrat toliko. Zaradi tega bi bilo na vsak način treba najti pota in načine, da se kredit za novo podjetje zagotovi, in to čimprej. Mnenja smo, da bi morala ta investicija imeti posebno prednost. Promet sežanskih gostišč je letos porastel za okoli 15 odstotkov in bo dosegel po realni kalkulaciji okoli 180 milijonov dinarjev. Z zgraditvijo novega podjetja pri kolodvoru bi se dvignil nad 200 milijonov. Rentabilnost in amortizacija sta torej zagotovljeni, morda celo bolj in prej kakor v kakem drugem podjetju. Mimo tega pa menimo, da bi se moralo turistično društvo v prihodnji sezoni lotiti tudi pridobivanja zasebnih turističnih sob

Sežana pa ne predstavlja samo velikih prometnih vrat med našo državo in tujino, marveč je tudi izhodišče za obiske pomembnih postojank Lipice in Skocjanskih jam ter izletov na naš Kras s kraškim pršutom in teranom. Tu pa trčimo ob drugo vprašanje, ki tare našo kraško metropolo, na ceste. Okoli 9 km dolga republiška cesta, ki naj bi vezala mesto skozi Divačo na naše slovensko morje in na Kvarner, je tako zanič, da se je vsi avtomobilisti izogibajo in se v primeru potrebe odločijo rajši za precej daljši ovinek čez Senožeče. Preureditev in asfaltiranje te ceste bi morala zato priti na program najnujneših cestnih del v naši republiki. Vsaj postopoma bi dalje morali preurediti in asfaltirati tudi cesto čez Kras na Goriško.

R. Goljak

OB ROBU NAŠIH JAVNIH SHODOV

Deset minut, tovariši . . .

Razprave na naših sejah, konferencah in občnih zborih, skratka na vseh naših shodih, so nedvomno najbolj pomembna in hkrati tudi najbolj zanimiva točka dnevnih redov. V kratkih in jedrnatih izvajanjih, v katerih sodelujejo dobro pripravljeni diskutanti, se zanesljivo krešejo in kristalizirajo koristna mnenja, se oblikujejo predlogi, ki se zrcalijo kasneje v sklepih in programih te ali one organizacije in postanejo tudi v praksi odločilen činitelj.

Vendar pa žal vedno znova ugotavljamo, da pogostokrat prav zaradi dolgoveznih razprav slabo pripravljenih zborovalcev delo te ali one konference zvodeni. Še huje: slabo pripravljen diskutant, ki si je izbral konferenco za mesto dolgoveznega razčiščevanja in tolmačenja vsem dobro znanih, načelnih in nebistvenih vprašanj, čestokrat onemogoči zaradi časovne stiske drugim zborovalcem, da bi s svojimi prispevki obogatili konferenco ali sestanek.

Celo na pomembnejših in širših shodih, kjer delovni predsednik navadno opozori udeležence, naj se omejijo na največ desetminutno razpravo, ostane taka pobuda navadno neizpolnjena zahteva. Resda vsi ljudje niso mojstri »retoričnega jezika«, vendar drži, da lahko tudi slab govornik izlušči s svojim sodelovanjem v razpravi bistven problem v kratkem času, samo če ga pozna in se je nanj dobro pripravil. Razen splošnih interesov, ki zavračajo takšno prakso razpravljanja na javnih shodih, pa gre končno tudi za takten odnos do soudeležencev, ki se zavedajo, da je čas dragocen tudi v konferenčni dvorani in ne samo v proizvodnji!

(bb)

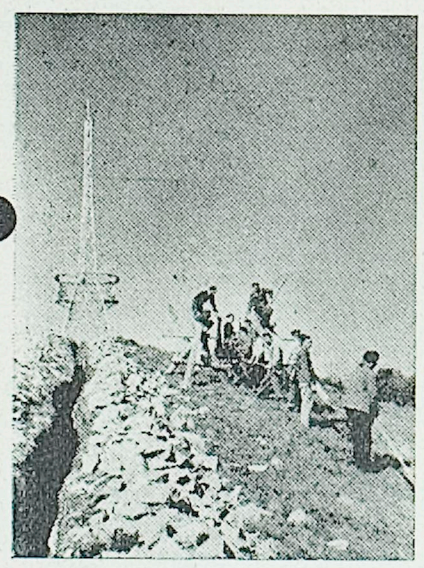

Vasja Ocvirk

Nanos so ranili

Pomežiknil sem v vrh Nanosa, ki se je bleščal v jesenskem soncu, in opazil, da je orjak zgoraj v sredini načet, kakor da bi vanj treščila strela. Razločno vidna zareza se je vlekla od vrha skoraj navpično čez skale in se po nekaj sto metrih izgubila v gozdnatem pasu v podnožju.

»Ja, preklali so ga,« je skoraj potožil domačin iz Razdrtega in potem nehote ponovil: »Preklali . . .«

»Kdo?« sem se začudil in ga nejeverno pogledal.

»Tistile!« je pokazal na skupino uslužbencev Elektro Sežana v modrih delovnih oblekah. Debelo sem jih pogledal, oni pa so se smehljali, kakor da je to zanje malenkost. Nekdo je zavpil:

»Pojdimo!«

Sedel sem v jeep, v katerem so se že stiskali delovodja, inženir, predstavnik Tovarne kablov v Svetozarevu in drugi. Šofer Bine je pognal stroj, ki se je pogumno zagnal v serpentine. Ni mi bilo ravno prijetno pri duši, ko sem se spotoma oziral na levo ali na desno in ugledal pod seboj prepad. Ne bi si rad privoščil popotovanja po bližnjici v dolino. Šofer Bine pa se je smehljal mojim debelim očem in vozil, kakor da bi šli na svatbo. Ko je stekel pogovor, sem pozabil na neprijetne občutke in na cesto, ki je bila proti vrhu posuta z debelimi kamni, da se mi je zasmililo moje poskakujoče drobovje.

»Na Nanos bomo speljali kabel,« je pojasnil vodja gradnje in se pri tem držal, kakor da bi govoril o vremenu.

»Ni hudič?« mi je ušlo. »Počemu?«

»Sam veš, da je doslej oddajnik na Nanosu neprestano metalo ven, kadar je bilo neurje in ko so v antenski stolp udarjale strele . . . Kabel pod zemljo pa bo v relé tako priključen, da mu strela ne bo mogla do živega in . . . radijski in televizijski naročniki ne bodo več mogli preklinjati ubogega Nanosa . . .«

»To bo pa vražje delo!« sem glasno pomislil.

»In še kako!« je rekel moj sobesednik. »Samo da bi se vreme držalo in da se ne bi pri delu kaj zataknilo.«

Ves trd in pretresen sem stopil iz avta. V obraz se mi je zagnal hladen veter in se mi zarezal v kosti. Ker sem bil oblečen kot za na morje, sem z drugimi vred stopil v Vojkovo kočo. Tam smo se nekoliko ogreli, nato pa odšli po jarku, po katerem bo tekel kabel.

»Kdo ga je skopal?« sem vprašal vodjo gradnje.

»Ekipa desetih naših delavcev, ki jih je vodil Dušan Cerkvenik . . . Dva meseca so kopali v težkih pogojih . . . Pomisli, čez to skalovje in po tej strmini 80 cm globoko . . .«

Spomnil sem se na pripekajoče sonce zadnjih mesecev in sem si mislil: »Dobri so! Jaz še v vodi nisem zdržal.«

Vodja gradnje je pojasnil:

»Hoteli smo jim kupiti osla, da bi jim dovažal vodo . . .«

»In?«

»Nič! Sami so si v bližini poiskali studenec in si pod steno postavili kolibo.«

Sedel sem v travo in se oziral po dolini. Številne vasice prav do Postojne so mi ležale kot na dlani. Ko pa je moj pogled zdrsnil po strmini navzdol, se mi je malone zavrtelo. Pogumen načrt, sem pomislil, celo predrzen, in se ozrl za ptičem, ki mi je priletel mimo glave.

»Tako težke naloge si naše podjetje še ni zadalo . . . A kaj jarek! Najhuje šele pride . . . Danes bomo vlekli kabel v hrib, jutri ga bomo spuščali s hriba . . .«

Vrnili smo se v Razdrto. Na košenini pod hribom je bil že postavljen velikanski kolut, na katerem je bilo navitega 500 metrov kabla . . . Začelo se je . . . Dvajset parov rok je v primernih razmakih poprijelo svetlordečo kačo in jo počasi vleklo navkreber. Ko sem jih gledal tako globoko sklonjene, z napetimi, potnimi obrazi, so se mi zdeli kot vlačilci ladij na ruski Volgi in zdelo se mi je, da slišim njihovo delovno pesem, ki ponazarja gibe mišic: »Eeej-juhnem . . .«

»Dajmo, fantje! . . . Držite! . . . Vleci! . . . Kaj je tam spredaj?«

Spodbudni klici, povelja, rahle kletvice in izbruhi smeha so se zaganjali v Nanos in se z odmevom vračali z njegovih skalnatih sten. Bolj ko se je odvijal kolut s kablom in bolj ko se je rdeča kača s prvimi delavci izgubljala v gozdnati strmini, huje in počasneje je šlo. Ker sem pri kraju opazil med dvema vlačilcema preobčutno vrzel, sem pogumno priskočil na pomoč.

»Bravo, novinar!« so me pozdravili bučni klici najbližjih.

Prezgodaj so me pohvalili. Že po nekaj korakih v breg sem začutil, da mi bo kabel odščipnil desno ramo. Stisnil sem zobe in po desetih metrih omahnil v travo.

»Kaj pa je?« so me vprašali.

»Prehudo je zame,« sem se osramočen opravičil. »Rad bi še nekaj časa živel brez kabla.«

Jaz sem zadihan obsedel, oni pa so z rdečo plazilko vztrajno rinili v hrib. Nekaj ur je trajalo, preden so 500 m dolg kabel položili in zakopali v zemljo, nato pa se zbrali v dolini in pomalicali. Nihče od njih ni bil kdovekaj utrujen. Šalili so se, nekateri tudi na račun moje šibkosti. Nisem jim zameril tega, le odgovoril sem

»S čim bi pa pisal, če bi mi odrezalo desno ramo?«

S hriba so se vračali poslednji, ki so zasipavali jarek. Predstavnik Tovarne kablov v Svetozarevu je pohvalil delavce:

»Še nikoli nisem postavljal kabla s tako dobro ekipo, četudi že nekaj let opravljam to delo.«

Naslednji dan je ekipa Elektro Sežana naskočila vrh Nanosa. Treba je bilo spustiti z vrha 500 metrov kabla. Najprej so bili na vrhu mladi delavci-fizkulturniki, ki so ob trasi dosegli vrh v 45 minutah. Nato so jo prisopihali drugi, nefizkulturniki, prav nazadnje pa najbolj nadušljivi, starejši delavci. Najbolj poslednji nadušljivec in malodušnež sem bil jaz, ki sem omahnil v travo šele čez dobro uro. Delo se je začelo in ko sem jih opazoval pri pripravah, mi je starejši, izkušeni delavec pomežiknil:

»To bo pa hudič!«

Moj pogled je zdrsnil po strmini, po kateri se je že spustil prvi delavec v globino. Počasi, s kablom na rami, kakor da bi šel v napad. Ko je dospel do previsa, so ostali, ki so mu v primernih razdaljah sledili, polegli in začeli zadrževati kabel, da se mu ne bi preveč mudilo. Spet so odmevali klici, to pot v dolino:

»Drži! . . . Ne spuščaj! . . . Drži! (Prejšnji dan: »Vleci!« zdaj »Drži!«) . . . Saj držimo . . . Ti vlečeš! . . . Vprašaj prvega, kaj je! . . . Drži!«

Ko je bil kabel odvit, so se zadrževalci kabla, ki so dotlej sedeli ali ležali, dvignili in se previdno stopaje spuščali nizdol. Vsaka stopinja na hudi strmini je bila muka, povrhu vsega pa še težak kabel, ki ga je bilo treba hkrati nositi in zadrževati.

»Drži!«

»Kaj je?«

»Počasi!«

Pogledal sem nizdol in zdelo se mi je, da gledam alpiniste na navezi. Še dolgo sem poslušal njihove krike, ko so se spuščali v dolino in sidrali položeni kabel, katerega so končno ukrotili. Ko smo se zvečer sešli v Razdrtem, je nekdo pripomnil:

»Šlo je po sreči . . . Lahko pa bi kdo nastradal . . . Dovolj bi bilo, da bi kdo od nas sprožil kamen in lahko bi koga za vedno oplazilo . . .«

Mrak se je že delal, ko so poslednji delavci, ki so Nanosu zašili rano (zasuli jarek s kablom!), prišli s hriba.

»Kako dolgo bo trajalo vse delo?« sem vprašal vodjo gradnje.

»Če bo vreme ugodno, mislim, bomo 15. novembra končali,« je odgovoril.

Zdaj, ko pišem te vrstice, se spomnim njegovih besed. Zunaj lije kot iz škafa in po oblačnem nebu sodeč, prihaja zima in z njo sneg. Hudo bi mi bilo, da bi ostalo delo, ki ga je tako pogumno zastavil kolektiv Elektro Sežana, nedokončano, ali celo morda uničeno.

Okrajna liga in njene naloge

V nedeljo je bil v Kopru turnir članov za prvenstvo okraja. Iz gornje skupine sta sodelovali prvo in drugoplasirani ekipi Postojna in Prestranek, iz spodnje skupine pa drugo in tretje plasirani ekipi Jelšane in Koper, ker je prvoplasirana ekipa — Izola II tekmovala v okrajni ligi izven konkurence.

Turnir je trajal ves dan in je zato prišla do izraza kondicijska nepripravljenost. Žal je bil turnir v telovadnici, čeprav je bilo izredno lepo vreme.

Rezultati srečanj — Jelšane : Postojna 3:0 (15:9, 15:10, 16:14), Prestranek : Koper 2:3 (15:12, 4:15, 15:13, 12:15 in 4:15), Jelšane : Koper 1:3 (9:15, 8:15, 15:2, 12:15), Postojna : Prestranek 3:0 (15:11, 15:5, 15:4), Koper : Postojna 1:3 (9:15, 8:15, 15:11, 10:15), Jelšane : Prestranek 3:1 (15:12, 13:15, 15:7, 15:9).

LESTVICA:

JELŠANE	3	2	1	7:4	4
POSTOJNA	3	2	1	6:4	4
KOPER	3	2	1	7:6	4
PRESTRANEK	3	0	3	3:9	0

Prvenstvo okraja je osvojila ekipa Jelšan, ki se bo udeležila kvalifikacijskega turnirja za vstop v II. republiško ligo — zahodna skupina. Kvalifikacije bodo 11. in 12. novembra 1961, kraj pa še ni določen.

Tekmovanje je bilo od začetka do konca napeto in polno negotovosti, saj je šele izid zadnje tekme — Jelšane : Prestranek odločil, kdo bo letošnji prvak. Prvenstvo je odločila razlika v setih, ker imajo Jelšane, Postojna in Koper enako število točk. Turnir je pokazal, da se je kvaliteta odbojke v okraju dvignila in da bo v prihodnjem letu potrebno ustanoviti enotno okrajno ligo, s katero bi stalne ekipe dobile več srečanj, kar je pogoj za kvaliteto.

Igralce Jelšan sedaj čaka težka preizkušnja — kvalifikacijski turnir, ki se ga bodo udeležili prvaki okrajnih lig Koper, Gorica, Kranj, Ljubljana in Novo mesto. V primeru, da bi se Jelšane plasirale v II. republiško ligo, bodo morali več pozornosti posvetiti taktiki igre in pravilni podaji, ki manjka vsem ekipam v okrajni ligi. Verjetno bi imeli več uspeha v II. republiški ligi Postojnčani, ki bi se lahko okrepili z dvema ali tremi igralci Prestranka. V prihodnjem letu imajo največ možnosti za osvojitev okrajnega prvenstva vsekakor Postojnčani, ki so na mreži najuspešnejši, razen tega pa imajo tudi najmočnejši servis.

Še nekaj pripomb na ekipo.

Jelšane so najbolj enotna ekipa, v kateri je bil najboljši Čekada. V trenutkih igrajo izredno lepo, a pozneje v celoti zatajijo.

V ekipi Postojne so razlike med igralci že občutnejše. Najboljši so bili Vukovič, Jordan in Jarc, ki tudi dobro servirajo. V prvi tekmi so igrali premehko, posebno Jordan, ki je pričel tolči šele v drugi tekmi.

Koper je neenotna ekipa, v kateri je prišlo večkrat do nesporazumov. Nekoliko bolje od ostalih je igral Lepoša Drago. Za ekipo bi lahko rekli, da ji je manjkal »šesti« igralec. Na turnirju je bila edina ekipa brez dresov.

Prestranek je igral, kakor je veter pihal. V prvi tekmi so igrali temperamentno in borbeno do odločilnega petega seta, v katerem so se »ukoreninili« in set visoko izgubili. Postojni niso nudili nobenega odpora, a so se zato ponovno razživeli v zadnji tekmi proti Jelšanam. V ekipi Prestranka sta daleč nad povprečjem drugih igralcev Blasizzo in Molk. db

Proizvajalci terjajo čiste račune

Kmetijska zadruga Pivka je v zadnjem času prodala po sklepu Zadružnega sveta vsa odvečna in neuporabna osnovna sredstva, ki so doslej močno obremenjevala poslovni sklad in s tem celotno poslovanje te zadruge. Istočasno si kolektiv prizadeva odtujiti vso živino, s katero so v prejšnjih letih napolnili zadružne hleve brez posebno izostrenega čuta za strokovno selekcijo živine.

KORISTEN POSVET V POSTOJNI

Člani predsedstva Občinskega odbora SZDL Postojna in Maribor-center so imeli v petek in soboto v Postojni koristen medsebojni posvet, na katerem so v daljših razpravah izmenjali mišljenja o dosedanjem delu, težavah, uspehih in nalogah Socialistične zveze v obeh občinah.

Udeleženci posveta so skupno obiskali tudi camping pri Pivki jami, Predjamski grad, novi družbeni klub v Šmihelu pod Nanosom ter Perutninarski zavod »Kras« v Neverkah.

Po besedah predsednika Občinskega odbora SZDL Postojna Jožeta Bizjaka je dal posvet z mariborskimi družbeno političnimi delavci nekaj koristnih napotkov za bodoče delo. (ma)

Do teh sprememb je prišlo v pivški zadrugi po decentralizaciji upravljanja in vzporedni ustanovitvi ekonomskih enot, ko so kmetijski delavci javno zahtevali čiste račune v pogledu gospodarjenja v svoji enoti in zadrugi kot celoti. (ma)

Delavne in nedelavne krajevne organizacije

Na splošno bi lahko rekli, da je delavnost krajevnih odborov SZDL odvisna v največji meri od članov, od njihove angažiranosti in delavoljnosti kot tudi samostojnosti pri ukrepanju in reševanju posameznih problemov. Za zelo aktivne lahko označimo v koprski občini KO SZDL Semedela, IV. četrt mesta Koper, Šmarje, Ankaran-Valdoltra, Škofije, Osp in še nekatere druge, slabo pa delujejo KO SZDL v Kopru, Bertokih, Truškah, Borštu in še kje drugje. Vsi pa bi lahko zabeležili vidnejše uspehe, če bi prilagodili delo razmeram svojega kraja in dosledno izvrševali sklepe, ki so si jih zadali.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri KOMUNALNEM PODJETJU V PIRANU

RAZPISUJE

dve prosti delovni mesti za kvalificirane soboslikarje-pleskarje. Stanovanja ni na razpolago. Nastop službe takoj.

Direkcija za ceste OLO Koper razpisuje

JAVNO LICITACIJO

za dne 28. oktobra 1961, ob 9. uri za naslednja osnovna sredstva:

1. **TOVORNI AVTOMOBIL znamke »Chevrolet«**
2. **OSEBNI AVTOMOBIL znamke »Fiat« 1100/A**

Obe vozili sta v voznem stanju. Ogled vozil na sedežu podjetja.

Mali oglasi

ZAMENJAM trisobno stanovanje v centru Splita za odgovarjajoče v Kopru ali Ljubljani. Informacije pri poslovalnici Jadrolinije v Kopru.

SAMSKO SOBO v Kopru iščem za takoj. Plačam dobro; sem ves dan odsoten uslužbenec. Ponudbe v upravi lista pod »Sol den«.

ZAMENJAM sobo s pritiklinami v središču Maribora za enako ali večjo v Kopru, Izoli, Piranu ali bližnji okolici. Senekovič Zofka, Maribor, Vojašniški trg 7.

ZAMENJAM lepo enosobno stanovanje v Gornjem Logatcu z ustreznim v Kopru ali bližnji okolici. Ponudbe pošljite na upravo lista pod šifro »ZAMENJAVA — ENOSOBNO«.

SAMOSTOJNO ADMINISTRATORKO, veščo blagajniških poslov, sprejme Mladinsko klimatsko okrevališče Debeli rtič. Prednost imajo samske osebe srednjih let.

ZA JESEN IN ZIMO DOBITE NAJCENEJE V »MAGAZZINI ALLA STAZIONE«, Trst, Ulica Cellini št. 2, poleg železniške postaje, veliko izbiro konfekcijskih izdelkov. Odjemalci s propustnico imajo poseben popust.

»VESPAGENZIA« Trst, ulica S. Francesco 44, izvaža v vse države najnovejše modele »Vesp«. Na zalogi ima veliko izbiro rabljenih Vesp in tovornih motornih triciklov.

Jeklene žične vložke (šlarafija) za kavče, postelje, stole in fotelje vam po ugodni ceni nudi JUSTIN BABIČ, žično pletilstvo, Bled.

Gre za dvorano

Na sestanku pri Mlinu so razpravljali o vprašanju dvorane kluba za vasi Puče in Koštabona. Državljani so pripravljeni pomagati s prostovoljnim delom, nekatera podjetja pa so obljubila tudi pomoč v materialu. Tako so člani SZDL iz Puč in Koštabone nakopali več sto kubičnih metrov kvalitetnega kamna, ki ga mislijo delno prodati KZ in Preradu v Portorožu, delno pa uporabiti za adaptacijo dvorane. Pomoč je obljubil razen Prerada tudi Kmetijski kombinat v Kopru in občinski odbor SZDL. Razen tega so z upravo KZ še v dogovoru, da bi odstopila del skladišča, ki bi ga podaljšali in preuredili v gostilno, sedanjo gostilno pa v trgovino.

NOVA ŠTEVILKA »GOZDNEGA GOSPODARJA«

Delovni kolektiv Gozdnega gospodarstva Postojna je prejel pred dnevi v roke tretjo številko svojega glasila »Gozni gospodar«. Zadnja številka objavlja med drugim periodični obračun poslovanja podjetja v letošnjem prvem polletju, nekaj sestavkov o delu ekonomskih enot ter novi pravilnik o delitvi čistega dohodka, ki ga je predhodno sprejel osrednji delavski svet Gozdnega gospodarstva. Broširano glasilo je iz številke v številko kvalitetnejše, čeprav je še vedno čutiti pomanjkanje sodelavcev iz vrst delavcev. (ma)

Razpisi

Razpisna komisija ZD Koper razpisuje

DELOVNO MESTO ZOBNE ASISTENTKE

Pogoj: dokončana šola za zobne asistentke. Možnost prijave imajo tudi začetnice z dopolnjeno osemletno šolo, ki se želijo usposobiti za zobno asistentko.

Plača po pravilniku o OD.

Stanovanja ni na razpolago.

Pravilno kolkovane prošnje z življenjepisom pošljite upravi ZD Koper. — Prednost imajo kandidatke iz Kopra ali neposredne bližine.

Razpis velja do zasedbe.

Oddelek za notranje zadeve pri OLO Koper razpisuje

JAVNO LICITACIJO ZA ODPRODAJO DVEH OSEBNIH AVTOMOBILOV:

1. »Mercedes« 170-SD
2. »Mercedes« 170-DA

Licitacija bo v torek, 31. oktobra 1961, ob 10 v prostorih avtoservisa ONZ v Kopru na Cankarjevi cesti.

Komisija za razpis mest direktorjev pri ObLO Piran razpisuje na podlagi 21. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov delovno mesto

direktorja

gostinskega podjetja **Hotel »METROPOL« Piran**

Pogoji: znanje treh tujih jezikov ter najmanj 5 let prakse na vodilnem delovnem mestu v gostinsko-hotelski stroki.

Ponudbe s kratkim življenjepisom in opisom sedanjega delovnega mesta je poslati do 10. novembra 1961 na ObLO Piran.

Nove revije

PROTEUS ŠT. 1

Iz vsebine: Članki: Lavo Čermelj: Drugi človekov polet v vesolje, Štefan Michieli: O pomenu sodobne entomologije, Pavel Kunaver: Tri velike podzemeljske jame, Rado Gospodarič: Kraška jama v Halozah, Miklavž Feigel: Meteoriti v okolici Ajdovščine.

Mladi prirodoslovec: A. Polenec: Pajki v jeseni.

Drobne vesti: A. Košir: Antibiotiki v živinoreji in človek, J. Hadži: Gnotobiotika — nova panoga biologije, L. Čermelj: Prvina 103, J. Kuriło: Nova metoda za preučevanje srca, A. Aljančič: Še o prehrani močerila, J. Hadži: Uspela reja jamskih mokric, J. Hadži: Maloščetinar, ki živi stalno brez spolne ploditve, J. Hadži: Položaj ježerilcev v naravnem živalskem sistemu.

MLADA POTA, ŠT. 1

Iz vsebine: Marjan Kolar: Grèn (poglavje iz romana), Božidar Debenjak: Dialektična metoda plus materialistična teorija, Vladimir Kavčič: Ples in dež v Hladnikovi izvedbi, Niko Grafenauer: Pesmi, Vido Korar: Pesmi, Janez Juvan: Hrepenenje po ženi, Upanje, Bogdan Kavčič: Človek v stiski, Ivan Seljak-Čopič: O svojem delu, France Mesesnel: Umetnik in njegova doba, Eugenio Montale (izbral in prevedel Ciril Zlobec): Dora Markus, Novice iz Amiate. Mali testament, Jetnikove sanje, Božidar Debenjak: Obisk v deželi sputnika.

PREKLICA

Podpisana Cecilija Centrih, uslužbenka Industrijske kovinarske šole Koper, sem opazila, da je list »Slovenski Jadran« v svoji številki 39 z dne 22. septembra 1961 na 8. strani objavil pod naslovom »Preklic«, s podpisom Martin Centrih in Cecilija Centrih neresnične informacije, da sva z možem zlorabljala »službeno dolžnost in zakon o tajnosti osebnih pisem, širila neresnične govorice ter odprla pismo tovariša Franca Zupana, uslužbenca Industrijske kovinarske šole«, nadalje, da sva si prilastila pismo, »ko službeno hodim po dnevno pošto v nabiralnik industrijske kovinarske šole«.

Izjavljam, da jaz tega »preklica« nisem podpisala niti nisem bila predhodno seznanjena z njegovo vsebino. Navedbe v »preklicu«, ki se tičejo mene, so v celoti neresnične. Jaz nisem odprla pisma Franca Zupana niti nisem vzela tega pisma iz službenega nabiralnika Industrijske kovinarske šole.

Cecilija Centrih

Podpisani Bogomil Kavrečič, Pridvor, preklicujem žaljive besede, ki sem jih zrekel o Josipu Jakominu iz Pridvora, in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. **Bogomil Kavrečič**

NOVE knjige

MILAN STANTE: KEKEC IN MOJCA. Izdala Mladinska knjiga v knjižnici Mladi oder. Vandotovo zgodbo o Kekcu je otel pozabe istoimenski film, kmalu zatem so zgodbo ponatisnili, zdaj pa jo je izdala založba Mladinska knjiga tudi prikrojeno za odrsko izvedbo.

V počastitev 20. obletnice revolucije je izdal zavod »Borec« pred nedavnim tri slikanice za naše najmlajše. Vse tri zgodbe, tako **»Podmornica na suhem« Slavka Krušnika, »Volk Pogoltnik« Toneta Seliškarja** in **»Kurirček Srbečica« Fani Okličeve**, obravnavajo vojno, kakor so jo doživeli otroci in kakor so jo gledali otroci.

VLADIMIR KRALJ: MOŽ, KI JE STRIGEL Z UŠESI. Izdala založba Mladinska knjiga. Delo je nekakšna kronika iz nemškega taborišča v Dachau. Pisateli pripoveduje v njem o življenju in o usodah posameznih ljudi, ki jih je vojna vihra pahnila za bodečo žico. Delo je napisano sveže in zanimivo.

Na kratko

ZAČELA SE JE SETEV PŠENICE

V mnogih vzhodnih predelih naše države so že začeli s setvijo pšenice. Najprej je otežkočala setev velika suša, ki je vladala v teh krajih že od avgusta. Normalneje pa je potekala setev v zahodnih predelih države, kjer je padlo v začetku oktobra 20 do 60 milimetrov dežja, kar je znatno izboljšalo pogoje za setev.

PREMALO PREHRANSKIH SUROVIN V VOJVODINI

Posledice letošnje suše v Vojvodini jasno kažejo, da bo treba spremeniti stare klasične odnose med prehransko industrijo in kmetijstvom. Zaradi zmanjšanja zalog in premalega priliva surovin so morala letos nekatera podjetja v Vojvodini še omejiti proizvodnjo, čeprav so že delala z zmanjšano kapaciteto. Bodoče odnose med prehransko industrijo in kmetijskimi organizacijami so zato načrtovali na podlagi sklepanja dolgoročnih in trdnih pogodb, ki zavezujejo obe stranki.

GRADNJA ELEKTROKOMBINATA V VELENJU

V Velenju bomo dobili velik energo-kemo kombinat, ki bo proizvajal letno 500 milijonov kubičnih metrov plina. Kombinat bo velikega pomena za industrijo in za potrošnike in bo predstavljal osnovo za nadaljnji razvoj naše kemične industrije. Prva faza izgradnje kombinata bo veljala okrog 22 milijard din in predvidoma naj bi jo zaključili do konca leta 1965.

S CESTE »BRATSTVA IN ENOTNOSTI«

Z gradbišča avtomobilske ceste »Bratstva in enotnosti« poročajo, da so končana vsa zemeljska dela in da gredo zdaj h koncu tudi dela gramozne osnove. Na 116 metrov dolgem odseku je urejen bitumenizirani nasip, asfaltni beton pa na 92 km dolgem delu. Odsek ceste od Grdelice do Skopja bo dograjen do 5. novembra.

Kje so ladje

BELA KRAJINA je na plovbi proti ZDA
BIHAĆ je prispela 17. oktobra v Rotterdam, kjer razkлada
BLED je 17. oktobra prispel v Trst na popravilo
BOHINJ je 23. oktobra priplula v Genovo, nato bo krenil proti Neaplju, Palermu, Solunu in Jadranskemu morju
BOVEC je 17. oktobra prispel v New York, kjer razklada, nato bo ladja krenila v Boston Philadelphijo, Jackonsville, Charleston, Wilmington, New York
DUBROVNIK je 23. oktobra prispel v Emden
GORANKA je 21. oktobra odplula iz Tunisa proti Jadranskemu morju
GORENJSKA je 23. oktobra prispela iz Latakie v Ravenno
KOROTAN razklada v japonskih pristaniščih
LJUBLJANA je 21. oktobra prispela v Ždanov
MARTIN KRPAN raztovarja v Ulcinju
PIRAN je na poti iz Longview v Evropo
POHORJE je 21. oktobra prispel iz Emdena v Ancono
ROG je 21. oktobra prispel v Mangalore
TRBOVLJE je 25. oktobra odrinil iz ZDA proti Sredozemlju
ZELENGORA je 25. oktobra krenila iz Monfalcona (Tržič) proti Port Saidu.

Radio KOPER

NEDELJA, 29. X.: 8,40 Z vedro pesmijo v nedeljsko jutro — 9,00 Naša reportaža: »Pišemo zgodovino NOB« — 9,15 Zabavni zvoki — 9,45 Poje Dušan Jakšič — 13,30 Sosedni kraji in ljudje — 14,00 Glasba po željah — 15,00 Poročila — 15,15 Poje Akademski oktet, ženski kvartet in »Bratje Pirnat« — 15,30 Igrajo veliki zabavni orkestri.

PONEDELJEK, 30. X.: 7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 13,30 Poročila — 13,40 Odlomki iz oper — 14.30 Od ansambla do orkestra — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,30 Slovenske narodne pesmi.

TOREK, 31. X.: 7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 13,30 Poročila — 13,40 V ritmu z malimi ansambli — 14,00 Paleta zabavnih popevk — 14,30 Šola za življenje: »Med mladimi tehniki v Idriji« — 14,50 S festivala mladinskih zborov v Celju 1961, Mladinski zbor Glasbene šole iz Pule p. v. Mladena Markova — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15 30 V. Marković: Pesmi in plesi iz Medjimurja.

SREDA, 1. XI.: 13,30 Poročila — 13,40 Padlim v spomin — 14,00 B. Smetana: Simfonični pesnitvi »Višegrad« in »Tabor« iz cikla »Moja domovina« — 15,00 Dnevnik — 15,15 Popoldanske melodije do 16,00.

ČETRTEK, 2. XI.: 7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 13,30 Poročila — 13,40 Plesni ritmi z orkestrom Giovanni Fenati — 14,00 Glasba po željah — 14,30 Melodije za vsetno popoldne — 15,00 Dnevnik 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,30 Slovenske narodne psemi.

PETEK, 3. XI.: 7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 13,30 Poročila — 13,40 Tri skladbe — trije zbori — 14,00 Vedro in popularno — 14,30 [illegible] iz operete »Mala Floramy« Iva Tjardovića — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,30 Domače aktualnosti — 15,40 Glasbena medigra.

SOBOTA, 4. XI.: 7.15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7 35 Glasba za dobro jutro — 13,30 Poročila — 13,40 Popevke in ritmi od tu in tam — 14.30 Majhen koncert zabavne glasbe — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,30 Dalmatinske popevke.

NOGOMET

NK Delamaris - jesenski prvak

NK Delamaris je praktično že osvojil naslov jesenskega prvaka koprskega okraja v nogometu

Derby srečanje v Kopru je prineslo grenko razočaranje domačim navijačem. Tomos je igral slabo in le sreča ga je rešila pred še hujšim porazom. NK Delamaris je pokazal odlično in borbeno igro in povsem zasluženo zmagal. Njihovi navijači so si ob koncu tekme dali duška s tem, da so svoje ljubljence odnesli z igrišča na ramah. Kljub temu, da mora NK Delamaris odigrati še dve tekmi, skoraj ne moremo več dvomiti v njegovo zmago. NK II. Bistrica je predala tekmo brez boja NK Jadranu iz Dekanov, prav tako je tudi NK Pivka vrgla puško v koruzo in brez borbe predala tekmo NK Taboru. Razlogi nam niso znani, vendar tudi slab plasman ne bi smel biti vzrok za malodušje. V Postojni se je srečanje končalo neodločeno.

NK Tomos - NK Delamaris 0:3 (0:1)

IK TOMOS: Favento, Olup, Šker, Pogačnik, Bertok, Gombač, Škerjanc, Furlanič, Valdevit, Kavalič, Vižintin.

NK DELAMARIS: Fermo, Černe Kleva, Sosič, Sorgo, Čendak, Jerkovič, Muzenič, Marchesan, Herceg (Lukin), Kovačič I.

Tekma se je začela previdno in tipaje. Izolčani so okrepili obrambo, kakor hitro pa so videli, da je nasprotnik slab, so odprli igro in takoj prevzeli pobudo. V 10 minuti je Kovačič I. izrabil zmedo med obrambo in zatresel mrežo — 1:0. NK Tomos je sicer takoj napadel, vendar jalovo in brez koncepta. Edino zrelo priložnost je imel za domače v 32. minuti Kavalič, ko je z glavo usmeril žogo v desni spodnji kot in je vratar Fermo le z največjo težavo odbil žogo v kot.

Kdor je v drugem polčasu pričakoval preobrat, se je bridko zmotil. NK Tomos je bil še vedno zmeden. Vsa njihova upanja je že v tretji minuti pokopal Sosič, ko je z razdalje kakih 20 metrov streljal v levi zgornji kot — 2:0. Po tem golu ni bilo več vprašanja zmagovalca. V dvajseti minuti je Jerkovič dosegel tretji gol. Res je malo prej igral z roko in sodnik tega ni videl, vendar to ne zmanjšuje uspeha Izolčanov. V 30. minuti je bil v kazenskem prostoru zrušen Jerkovič. Sodnik je dosodil enajstmetrovko, ki pa jo je Černe zastreljal. Do konca tekme so bili Izolčani v stalni premoči.

NK Tomos je igral eno svojih najslabših tekem v tem prvenstvu. Edina svetla točka je bil Gombač. NK Delamaris je šel v borbo samozavestno in kazalo je, da so Izolčani prepričani v svojo zmago. Odlikovala jih je predvsem požrtvovalnost, zgrajena koncepcija igre in startanje na prvo žogo. Najboljši igralec v njihovem moštvu in hkrati tudi na igrišču je bil Sorgo. Dobri so bili še Sosič, Jerkovič in Kovačič I.

Pred več kot tisoč gledalci, večji del Izolčani, je tekmo dobro sodil Lovko iz Postojne. A. G.

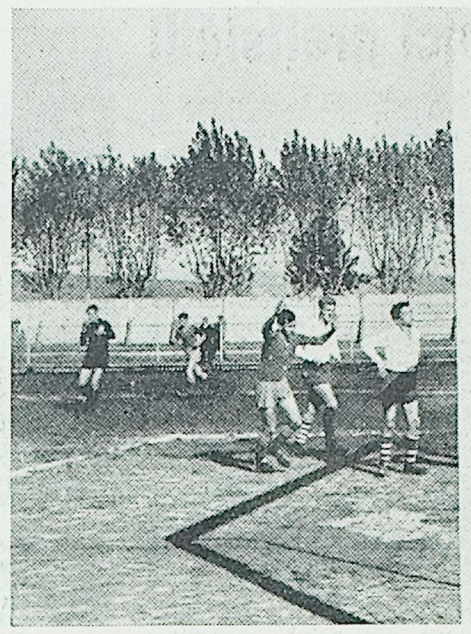

Tudi mladinci NK Delamaris so v nedeljo slavili zmago nad svojimi koprskimi vrstniki. Porazili so jih z rezultatom 4 : 1

ZA UREDITEV ŠPORTNIH OBJEKTOV

Pred nedavnim so na seji upravnega odbora TVD Partizan Ilirska Bistrica razpravljali o ureditvi stadiona, igrišč in kopalnega bazena. Da bi dela pravočasno dogotovili, so imenovali dve komisiji, ki ju sestavljajo gradbeni strokovnjaki in športni veščaki. V najkrajšem času bodo pripravili projekte in program dela. Sklenili so, naj okrog igrišča za košarko uredijo sedišča za gledalce. Ves potrebni gradbeni material bo prispevala Opekarna Mala Bukovica, medtem ko bodo več ali manj vsa potrebna dela opravili s prostovoljnim delom. Prav tako so tudi sklenili, naj bi za ureditev stadiona mobilizirali vsa podjetja, ki naj bi pomagala s prevozi, medtem ko so pripadniki JLA izrazili pripravljenost, da bodo dali na razpolago delovno silo. Dela bodo pričeli izvajati takoj. ObLO je že odobril milijon dinarjev za ureditev športnih naprav v Ilirski Bistrici. Š. I.

ODBOJKA

Sežančanke - republiške prvakinje!

V soboto, 21. oktobra, je bil v Mariboru turnir članic za prvenstvo Slovenije. Nepričakovano, a zasluženo so naslov republiškega prvaka osvojile Sežančanke in si s tem pridobile pravico do nastopa na kvalifikacijskem turnirju za vstop v zvezno žensko ligo, ki se ga bodo udeležile ekipe republiških prvakinj. Kvalifikacijski turnir za vstop v zvezno ligo bo od 3. do 5. novembra 1961 v Sarajevu. Udeležba na tem turnirju bo predstavljala za Sežano velik izdatek, a ji bo del stroškov povrnila komisija za odbojko pri Okrajni zvezi za telesno vzgojo Koper.

Turnirja v Mariboru so se udeležile prvo in drugoplasirane ekipe iz zahodne skupine — Novo mesto in Sežana, iz vzhodne skupine pa samo mariborski Branik, ker je Fužinar iz Raven na Koroškem udeležbo odjavil. Ker so sodelovale samo tri ekipe, je bil turnir zaključen že v soboto.

Izidi srečanj: Sežana : Branik 3:1 (15:8, 12:15, 15:7 in 15:8), Branik : Novo mesto 1:3, Sežana : Novo mesto 3:1 (15:7, 15:12, 11:15, 15:13).

Po zmagi Sežane nad Branikom so vsi pripsovali prvenstvo že znani ekipi iz Novega mesta. Novinke iz Sežane pa so vsem prekrižale račune z uspešno igro proti obema nasprotnikoma.

Izredno borbena je bila igra med Sežano in Novim mestom, ker je od izida te tekme bil odvisen prvak republike za leto 1961. Sežančanke so si z lepimi servisi in stalno dobro igro nabirale točko za točko do končne in zasluženе zmage.

Za tekmo Sežana : Branik je pripomniti, da so igrale Sežančanke dobro in povezano, čeprav jih je večkrat oškodoval sodnik. Igralke Branika so hotele doseči točke s posebnimi servisi, ki pa niso bili dovolj uvežbani in zato tudi niso uspeli. Zmaga Sežančank ni bila ogrožena. Najuspešnejša je bila Guštin Breda iz Sežane.

Sežančankam iskrene čestitke z željami, da bi se dobro odrezale tudi v Sarajevu.

Da bi še nadalje dvigali kvaliteto odbojke v našem okraju, bo komisija za odbojko skupaj z Odbojkarsko zvezo Slovenije priredila v Sežani tečaj za vaditelje. Razen tega pa se bosta dva sodnika iz Sežane udeležila republiškega posvetovanja sodnikov in trenerjev, ki bo 4. in 5. novembra 1961 v Seči pri Portorožu.

NA ČELU PORTOROŽ

V zadnjih dneh prejšnjega tedna so v koprskem okraju igrali V. kolo okrajne rokometne lige. Favorit za prvo mesto med moškimi je Partizan Piran I. iz Portoroža, ki si vztrajno nabira točko za točko. Razen Kopra je do sedaj vse svoje nasprotnike z lahkoto premagal.

Ženske so v tem kolu zaključile jesenski del tekmovanja v I. ligi. Prvo mesto si je zasluženo priborila ekipa Partizan II. Piran. Resen nasprotnik za prvo mesto jim je bilo le Učiteljišče Koper.

Rezultati V. kola — moški:

Partizan Izola : Partizan II. Koper 30:16, Partizan Piran I. : IKŠ 33:12, Partizan Piran : Učiteljišče 11:10, Partizan Koper : Gimnazija 23:8.

LESTVICA:

Partizan I Piran	5	5	0	131:51	10
Partizan Izola	5	4	1	129:88	8
ESŠ Koper	4	4	0	101:64	8
Partizan I Koper	5	3	2	102:74	6
IKŠ Koper	4	1	3	75:109	2
Učiteljišče Koper	5	1	4	80:117	2
Partizan II Piran	4	1	3	48:75	2
Gimnazija Koper	4	1	3	34:82	2
Partizan II Koper	4	0	4	75:115	0

Rezultati IV. kola — ženske:

Partizan II. Koper : Učiteljišče Koper 1:3, Partizan II. Piran : Gimnazija Koper 5:0.

LESTVICA:

Partizan II Piran	4	4	0	35:16	8
Učiteljišče Koper	4	3	1	25:11	6
ESŠ Koper	4	1	3	18:21	2
Partizan II Koper	4	1	3	18:27	2
Gimnazija Koper	4	1	3	8:19	2

Izhodišče je delo s podmladkom

(Nadaljevanje z 2. strani)

Predlog delegatov IV. okrajne konference LT, da bi formirali občinski LO sklade za finansiranje delavnic, je lahko edino učinkovito zagotovilo, da bodo nove oblike tehnične vzgoje podmladka uresničljive. Ob boljši materialni osnovi klubov in društev ter šolskih tehničnih delavnic bi bilo moč uspešneje reševati tudi kadrovsko vprašanje.

OBČINSKI ODBORI LT SE ŠE NISO DOVOLJ UVELJAVILI

Na IV. okrajni konferenci so komisije OO LT lahko za minulo razdobje vsestransko upravičile svoj obstoj z učinkovitim izvajanjem programov, medtem ko to ne velja v celoti za občinske odbore LT. Zato tudi v koordinaciji dela klubov in društev v okviru občin ni bilo zadovoljivih rezultatov. V Kopru, Postojni, Sežani in Izoli so sicer že prebili led, v Ilirski Bistrici pa še niso našli najboljše poti — tako za delo občinskega odbora, kot za same osnovne organizacije. Naravnost porazno pa je stanje v piranski občini, kjer je LT deležna premajhne pomoči politično upravnih organov.

Ponekod, kot na primer v Postojni, kjer je dovolj strokovnega kadra in je tudi program občinskega odbora LT dobro zasnovan, pa društva in klubi nimajo niti osnovnih materialnih pogojev, niti prostorov, kjer naj bi člani LT razvijali svoje dejavnosti. Izjema je le postojnski Aero klub, ki je zrasel ob izredni vztrajnosti svojih članov v pomembno letalsko vzgojno središče Primorske. Vendar je tudi ta klub trenutno brez sredstev (ima celo neporavnane račune za okrog 600 tisoč dinarjev), zato je treba zamisel o formiranju okrajnega letalskega centra kar najhitreje uresničiti.

PRVI ZAMETKI VISOKE TEHNIKE

V zahtevnem programu OO LT Koper, ki daje poudarka tehnični vzgoji mladine in delavcev v industriji in kmetijstvu, kar zagotavlja tej organizaciji pomembno vlogo v izvajanju petletnega perspektivnega plana, je posvečena vsa skrb tudi razvoju višjih oblik tehničnega udejstvovanja.

Naj omenimo najprej elektronsko sekcijo v Kopru. Zahtevno delo — izdelovanje prototipov raznih elektronskih naprav — bo nedvomno terjalo angažiranje številnih strokovnjakov, zato bodo društva inženirjev in tehnikov morala v bodoče prispevati večji delež v prizadevanjih za razvoj višjih oblik tehnične dejavnosti.

Tudi ustanovitev Društva izumiteljev v Kopru pomeni pomemben prispevek v sproščanju intelektualnih sposobnosti naših delovnih ljudi. Nov zakon o izumiteljih pa zagotavlja temu tehničnemu področju vso moralno in materialno pomoč. Sproščanju intelektualnih sposobnosti zaposlenih pa bodo morala posvetiti večjo skrb tudi naša podjetja.

Iz bogate razprave IV. konference OO LT v Kopru smo obravnavali le bistvene izvlečke, vendar že iz tega nesporno izhaja ugotovitev, da je pohod tehnike v našem okraju že osvojil vrsto pomembnih tehničnih področij, prvi zametki tehnične vzgoje višjih oblik, ki bodo bodoče vodilo v delu LT, pa so zanesljivo jamstvo, da bo konstruktivno delo vključevalo v vrste aktivistov vedno nove ljudi. Javno priznanje, ki so ga dobili številni aktivisti za svoje zasluge v širjenju tehnične miselnosti in za aktivno udejstvovanje v organizacijah LT, je le skromna oddolžitev za vse njihove dosedanje napore, ki pa bi bili kronani s še večjimi uspehi, če bi končno v naših komunah dobila tehnična vzgoja mesto, ki ji pripada. (bb)

Kino

KOPER: 27., 28. in 29. oktobra italijansko-nemški barvni cinemascope film »NE POZABI ME«, 30. in 31. oktobra italijanski film »POSLEDNJA KOČIJA«.

IZOLA: 27. oktobra francoski barvni dokumentarni film »RDEČI BALON«, 28. in 29. oktobra ameriški barvni dokumentarni film »BELA DIVJINA«, 30. in 31. oktobra francoski VV film »OČI LJUBEZNI«.

ŠKOFIJE: 28. oktobra ameriški barvni film »PRIJATELJSKO PREPRIČEVANJE«, 29. oktobra švedski film »NASMEH POLETNE NOČI«, 31. oktobra francoski VV film »OČI LJUBEZNI«.

ŠMARJE: 28. oktobra švedski film »NASMEH POLETNE NOČI«, 29. oktobra ameriški barvni film »PRIJATELJSKO PREPRIČEVANJE«.

SEŽANA: 27. oktobra francoski film »PAST ZA DEKLETA«, 28. in 29. oktobra ameriški cinemascope film »MOŽ S TISOČ OBRAZI«, 31. oktobra in 1. novembra angleško-ruski film »POT NA ANTARKTIKO«, 2. novembra ameriški cinemascope film »VISOKI INOZEMEC«.

POSTOJNA: 27. oktobra ameriški barvni film »TOBI TALJEV«, 28. in 29. oktobra ameriški barvni film »ANASTAZIJA«, 31. oktobra in 1. novembra francoski barvni film »LEPOTICA IN CIGANI«.

PIVKA: 28. in 29. oktobra argentinski film »TANGO LJUBEZNI«, 1. novembra zahodnonemški film »GROFICA MARICA«.

VREME

od 27. oktobra do 3. novembra

Kljub močnim ciklonskim aktivnostim nad severnim Jadranom smo imeli v naših krajih v minulih dneh lepo vreme. V tem času lahko pričakujemo spremenljivo vreme. Šele v drugi polovici meseca moremo pričakovati občutnejše znižanje temperature in tudi prvi sneg.

Jesenski del Okrajna liga Koper	Delamaris	Tomos	Sidro	Jadran	Postojna	Tabor	II. Bistrica	Pivka
Delamaris		3:0		3:1	4:2		3:0	4:0
Tomos	0:3		2:0	3:2	3:2	5:3	8:2	4:0
Sidro		0:2		1:1	2:2	5:1	6:0	4:1
Jadran	1:3	2:3	1:1		2:1	3:2	3:0	0:1
Postojna	2:4	2:3	2:2	1:2		2:2	6:0	4:0
Tabor		3:5	1:5	2:3	2:2		6:1	3:0
II. Bistrica	0:3	2:8	0:6	0:3	0:6	1:6		5:0
Pivka	0:4	0:4	1:4	1:0	0:4	0:3	0:5	

Tabela jesenskega dela tekmovanja okrajne nogometne lige v Kopru

ILIRSKA BISTRICA — SLOVAN V KOŠARKI

Prijateljsko srečanje

V predzadnjem kolu republiške košarkarske lige je bilo moštvo TVD Partizan Ilirska Bistrica prosto. To priložnost so košarkarji iz Ilirske Bistrice izrabili za prijateljsko tekmo s Slovanom iz Ljubljane, ki je član slovensko-hrvatske lige. Na igrišču se je zbralo blizu pet sto gledalcev. Tekma je bila borbena in nadvse dinamična. Gostje so si takoj v začetku priborili z dobro pripravljenimi napadi vodstvo, vendar domači igralci niso klonili pred boljšim nasprotnikom. Do konca prvega polčasa so se gostom približali do pet košev razlike. Ostra borba se je v drugem polčasu nadaljevala. Menjavali so se hitri napadi in protinapadi obeh moštev. Le nekaj napačnih podaj domačih je zadostovalo, da so gostje povečali vodstvo za enajst košev razlike. Tekma se je končala z rezultatom 71:60 (31:26) v korist gostov. Kljub tolikšni razliki pa so se domači igralci pokazali kot doraslo in enakovredno moštvo.

Kako so Breginjci prelisičili grofa

Stari ljudje so mi pripovedovali, da je v Breginju še živo ustno izročilo, da so bila sedanja družbena zemljišča v davnih časih last Castalda di Tricesimo, ki so mu morali naši pradedje plačevati poseben davek. Hoteli pa so postati samostojni gospodarji, zato so se nekega dne zmenili, da bi s skupnimi močmi zemljišča odkupili. Odposlanci vaške srenje so šli do grofa, da bi se pogodili za zemljo. Grof je ponudbo sprejel, vendar je dejal, da bo na kraj poslal svoje zastopnike, da bi zemljo ocenili. Dogovorili so se za dan in tudi za to, naj Breginjci počakajo grofove na »licu mesta«. Breginjci pa so bili prebrisani. Grofove zastopnike so pričakali na meji in jim pokazali pust svet v »Strmolcah«, niso jim pa pokazali dobre zemlje, za katero grofovi cenilci niso vedeli. Tako so sklenili pogodbo kar na kraju, ki mu še danes pravijo na »Juštvu« (to naj bi pomenilo giustare — pogoditi se). Tako naj bi Breginjci po ustnem izročilu prišli poceni do zemlje.

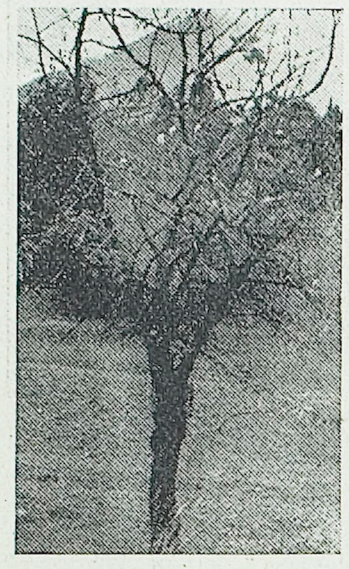

V bližini novega zadružnega skladišča v Kanalu ob Soči v goriškem okraju je te dni v poznih jesenskih dneh ponovno vzcvetela češnja, ki je letos v zgodnji pomladi že obrodila bogat sad svojemu gojitelju

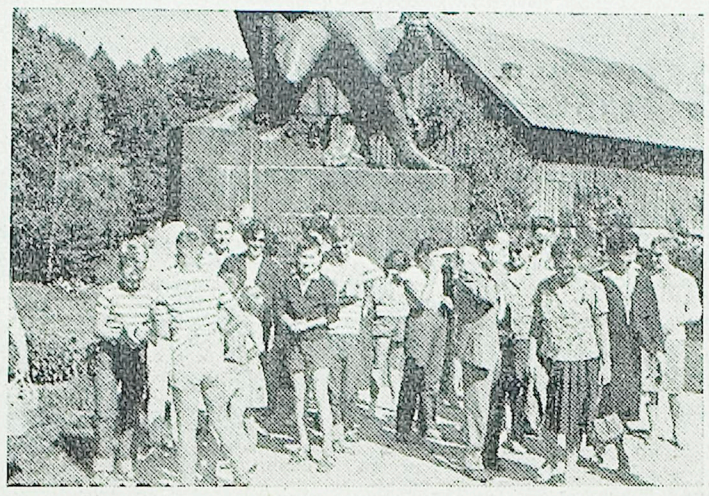

Ob 20. obletnici vstaje je sindikalna podružnica družbeno-političnih organizacij OK ZKS, OO SZDL, sindikatov, LMS, okrajnega odbora ZB, ZVVI in ZROJ napravila skupni dvodnevni izlet v Bihač. Vsi udeleženci izleta so si z velikim zanimanjem ogledali muzej NOB, vrh tega pa so obiskali še druge zanimive kraje Bosne, Hrvatske in del jadranske obale

Spomeniki stare in nove zgodovine v Breginju

Breginj je naša največja vas, ki stoji ob Nadiži na naši zahodni meji. Nekdaj je spadal pod oblast Beneške republike, ostankov na te čase ni malo. Ko je republika propadla, so vaščani privlekli mejnike in jih za okras vzidali v svoje hiše. Reliefe beneškega leva je moč videti še danes pri Mazonu, Lenkiču in Cesarjevih.

Leta 1814 pa je prišel Breginj pod avstrijsko oblast in ostal pod njenimi perutmi vse do leta 1915. Ko je Avstrija praznovala stoletnico svoje oblasti v teh krajih, so priredili tod veliko slovesnost in odkrili spomenik dvoglavemu orlu. V času fašistične okupacije pa se je zgodilo s tem spomenikom nekaj imenitnega. Fašisti so z dleti odbili reliefu eno glavo in ga hoteli tako spremeniti v italijansko »akvilo«, kot pravijo domačini. Kmalu potem so spomenik odstranili.

Nekaj mesecev po italijanski kapitulaciji je spadal Breginj v svobodno Kobariško republiko. Tod je bil krajevni narodnoosvobodilni odbor, odbor AFŽ, mladinske in druge organizacije. Ko je bil 15. septembra ta kraj priključen k Jugoslaviji, so spet postavili avstrijski spomenik, ki so ga bili fašisti oskrunili. Sedaj pa postavljajo spomenik padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja ter skupno grobnico 19 padlim partizanom, v katero bodo položili posmrtne ostanke italijanske partizanke Angeline Gerussi in ruskega partizana Alekseja, ki sta padla junaške smrti v Plazeh. Tako bodo imeli v tej vasi eno najbolj pestrih zbirk reliefov, spominskih plošč in spomenikov, ki bodo še pozne rodove spominjali na težke čase sužnosti in na žrtve naše ljudske revolucije.

Minulo nedeljo so imeli koprski lovci v svoji sredi v gosteh tovariše Edvarda Kardelja, Miho Marinka in Borisa Kraigherja. Na sliki je predsednik Ljudske skupščine Slovenije tovariš Miha Marinko, medtem ko po končanem lovu v Vanganelski dolini v vedrem razpoloženju vse lovske družbe prešteva uplenjeno divjad. Bilo je dovolj smeha in veselih pripomb, ker se število prinesene divjadi seveda še zdaleč ni ujemalo z izjavami posameznih strelcev

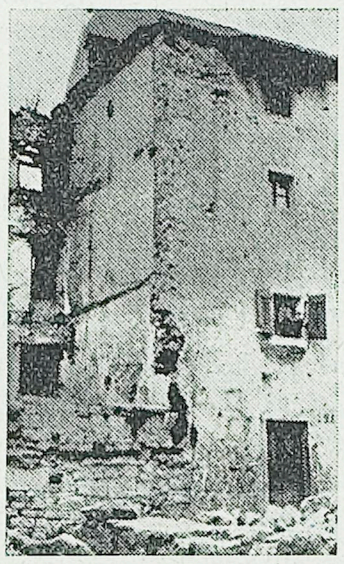

V Kanalu ob Soči je bil nekoč močan torjon, utrdba s štirimi stolpi. Zadnji ostanek enega izmed njih kaže gornja slika. V starem stolpu še živi prileta ženica, ki z veliko ljubeznijo goji cvetje na oknu svojega skromnega stanovanja

V Dominikanski republiki je po uboju diktatorja Trujilla še vedno velik teror, katerega nosilci so v glavnem sorodniki bivšega samodržca. Glavni med njimi je šef državne policije Arismendi Trujillo. Slika ga kaže, kako je na letališču dominikanske prestolnice Ciudad Trujillo pričakal predsednika republike. Po vsej državi pa so velike demonstracije in posebno med študenti in policijo prihaja do velikih spopadov, ko prebivalstvo demonstrira in zahteva, naj vse sorodstvo Trujilla, ki se je polastilo oblasti v Dominikanski republiki, takoj zapusti državo

AMERIKO SO ODKRILI...

Kaže, da imajo Kitajci podobne popadke, kakršne so imeli Rusi pred nekaj leti. Pekinški časopis Ven Vai Pao je ugotovil, da so Ameriko odkrili Kitajci in to že tisoč let pred Kolumbom. Žal, da je ta zgodovinska resnica šele letošnja.

PRAZNOVAL JE 106. ROJSTNI DAN

V Nadiški dolini je te dni praznoval svoj 106. rojstni dan Bepo Jusič iz Klenja. Ta redki jubilej je slavil v krogu domačih in številnih prijateljev. O tem lahko beremo v glasilu Beneških Slovencev »Matajurju« z dne 14. oktobra t. l. Vas Klenje je postala preko noči pravi »atracion«. Prišli so novinarji, fotoreporterji, kinooperaterji, televizijski snemalci in oblegali staro grčo. Zanimivo pa je, da Bepo Jusič ne razume nobene italijanske besede. Gotovo je obiskoval še slovenske šole, preden si je Italija leta 1866 priključila Beneško Slovenijo.

Jubilanta so povabili tudi na »komun« v Špjeter, kjer je bila na občini slovesnost. To je posredovala tudi italijanska in jugoslovanska televizija.

SLOVENSKI Jadran

27. oktobra 1961 • ZADNJA STRAN • Leto X. — Štev. 44

Prva šolska komuna v Jugoslaviji

Minulo soboto so na osnovni šoli v Novi Gorici izvolili prvo šolsko komuno v naši državi. Izvolili so 39 članov občinskega zbora in 24 članov občinskega zbora proizvajalcev. Namen ustanovitve šolske komune je bil predvsem v tem, da bi trdno povezali izvenšolsko dejavnost in dejavnost razvitih krožkov v celoto, ki naj bi pionirjem omogočala, da bi bolje spoznali stvarno življenje in dogajanja, v katerih živimo. Delo bodo organizirali na način, ki je otrokovi duševnosti najbolj prikladen. Razredi bodo predstavljali krajevne odbore, krožki pa tovarne in ustanove s svojimi delavskimi sveti in upravnimi odbori. Učenci bodo lahko gradili makete mest s tovarnami in ustanovami, trgovinami, stanovanji in parki. Šolska komunalna banka bo odobravala kredite, šolski občinski ljudski odbor bo dajal jamstva in skrbel za splošni napredek. Občinski šolski odbor komune bo na zasedanju, ki bo 4. novembra, izvolil svojega predsednika in člane svetov. Vse delo so si zamislili po principu »velike komune«. Za naše najmlajše državljane bo to najboljša šola, da bodo nekoč uspešno opravljali tiste dolžnosti, ki jih sedaj opravljajo njihovi starši. Ledina, ki so jo zaorali v Novi Gorici, bo prav gotovo pokazala dobre sadove, mimo tega pa se bodo učenci laže odločali za posamezne poklice.

Že v predpripravah za ustanovitev komune so se učenci izkazali. Njihovi predvolilni sestanki so bili dobro pripravljeni. Kot odrasli volivci so skrbno izbirali kandidate in na tajnih volitvah oddajali svoje glasove za najboljše. Tudi volišča so skrbno uredili in okrasili. Volilne komisije so opravile svoje delo uspešno in skoraj vzorno. Tovarišem, ki se zaradi bolezni niso mogli udeležiti volitev, so poslali v zaprtih kuvertah glasovnice na dom. Tako so vsi glasovali. Ciklostilna tiskarna pa je že v pripravah na volitve izdala prvo številko glasila šolske komune Črček, ki ji je uvodno besedo napisal predsednik ObLO Ludvik Gabrijelčič. — Naš posnetek kaže pionirje na volitvah.

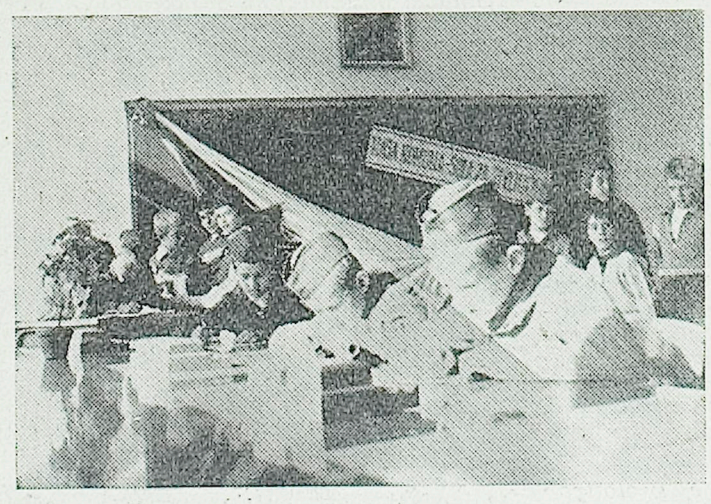

Mladi volivci skrbno izbirajo kandidate za bodoči odbor šolske komune. Zadaj je lepo videti njihovo geslo: »Naša komuna — šola za življenje«

— Če bi imel vsaj malo ambicije, bi izkoristil svojo nespečnost za delo...

GOVORI 11-17

VOHUNSKI ROMAN IZ II. SVETOVNE VOJNE

»Kdo so bili ostali? Imenujte mi njihova imena in mi povejte, kje so sedaj?« je naglo vprašal Krammerhof.

»Jochann Richter, kaplar,« je takoj odvrnil Dementjov. »Ostal je v diviziji ‚Hamburg'. Karl Landhardt, poročnik, ranjen je bil v hrbet in je ostal v štabni bolnišnici pred divizijo. Tretji sem bil jaz.«

Krammerhof se je ujedljivo nasmehnil.

»Ah, kakšna točnost. Gotovo dobro veste, da divizije ‚Hamburg' ni več tukaj, da je že evakuirana in se zaradi tega ne bojite preverjanja.«

Dementjov ga je užaljeno pogledal.

»Poslušajte... Ruckert, saj ste Ruckert, mar ne? Povejte mi iskreno. Kdo pa pravzaprav ste?« ga je vprašal Krammerhof.

Dementjov je molčal, ne da bi se zganil.

»Morda ste čisto preprosto gospod dezerter?« je zlobno kriknil Krammerhof.

Dementjov se je naglo obrnil in uperil v Krammerhofa pogled poln mržnje. Glasno in zlobno naglašujoč sleherno besedo je dejal:

»Ko mi je Führer v Parizu obesil okrog vratu ‚železni križ', sem mu rekel: ‚Z vami grem do konca!' Führer mi je odgovoril: ‚Pot bo dolga. Daleč bo treba iti...' In jaz sem šel na to dolgo pot, za napore nisem maral in tudi pred borbo se nisem nikdar skrival. Vedno sem cenil gestapovce kot zveste čuvarje mojega Führerja. Nisem verjel zgodbam, ki so jih raznašali slabi Nemci. Vi pa, kakor vidim, si na moč prizadevate, da jim verjamem. Vseeno jim nočem verjeti, zato ker ste vi le skromno kolesce, le en sam oficir. Na vaša vprašanja ne bom več odgovarjal. Napravite z menoj kar hočete. Heil Hitler!«

V sobi je zavladala grobna tihota. S kotički oči je gledal gestapovce in opazil, da je napravila njegova besna tirada nanje močan vtis.

Krammerhof je vstal, studljivo prijel dokument za vogal in mirno rekel:

»Priznajte, da ta dokument lahko izzove sumničenje.«

»Ne vem,« je odsekal Dementjov. »Rekel sem vam že, da nisem specialist za štabne dokumente. V vojni sem se naučil spoštovati in izpolnjevati povelja. Ta papir, ki pri vas vzbuja sumničenja, je bil zame povelje, ki sem ga izpolnjeval. Če lahko spremenite povelje, mi pomagajte, da se izkažem tam, kjer se bore vojaki, ne pa da...«

Dementjovu ni uspelo do konca spregovoriti stavka. Čvrsto je gledal v oči gestapovcu in sam v sebi triumfiral. Čutil je, da je Krammerhofa pritisnil ob zid in da zato ne ve, kako naj bi razgovor nadaljeval.

»Vrnimo se na vprašanje o Brandtu,« je dejal naposled. »Iz glavnega štaba je prišlo zanj važno povelje. Danes je prišla brzojavka s Kaltenbrunnerjevim podpisom in z ukazom, naj na vsak način poiščemo Brandta. Kdaj ste ga torej zadnjikrat videli?«

»Ko smo evakuirali dragocenosti iz knjižnice,« je odgovoril Dementjov. »Od mene je prevzel zaboje in jih odpeljal v pristanišče. Potem ga nisem več videl. Tukaj vam ne morem prav nič pomagati, to vam že drugič zatrjujem.«

»Poznate polkovnika Hungla?« ga je vprašal eden izmed gestapovcev.

Dementjov se je zamislil.

»Polkovnika Hungla... polkovnik Hungel...« se je mrščil in se delal, kakor da razmišlja, v resnici pa je tuhtal o novem položaju. »Znan priimek... Ah, da, seveda... Bil je odgovoren za transport vojaštva.«

»Točno,« se je razveselil Krammerhof. »Kakšno mnenje imate o njem? Kaj nam lahko o njem poveste?«

»Zelo malo. Vsega skupaj sem ga videl le dvakrat ali trikrat.«

»Ste se z njim razgovarjali?«

»Da.«

»Se nemara spominjate, kako se je on na primer... izražal o vojni?«

»Pravzaprav se o tem nisva razgovarjala. Samo toliko...«

Krammerhof se je namrščil in po tem je Dementjov uganil, da ravna pravilno.

»... Imel sem vtis, da se Hungel ni kdo ve kako zanimal za svojo nalogo. Ko sem prejel svojo novo dolžnost, sem vprašal Mölcha: Zakaj neki takle sanitarni birokratizem? Mölch mi je odvrnil, da je nevarnost, da bi lahko epidemijo prenesli v Berlin. Svojo dolžnost sem vzel resno in sem nase prevzel vso odgovornost. Polkovnik Hungel je imel do moje naloge podcenjujoč odnos. Rekel je, da je vojakom malo mar, v kakšnih pogojih jih evakuiram, glavno je, da se od tod odpeljejo. Mornarji so grajali organizacijo evakuacije in svetovali, kako bi bilo moč to bolje urediti. Te nasvete sem sporočil Hunglu, on pa ni hotel o njih nič slišati.«

»Kakšni nasveti pa so bili to?«

»Na primer, da bi mogli vojaštvo vkrcati v pet ladij hkrati.«

Krammerhof je posegel po svinčniku in si to zapisal.

Dementjov je opazil, da ta obvestila gestapovca zelo zanimajo.

Dan poprej so aretirali Hungla. S svojim spretnim zagovorom je pobil vse njihove zvijače. Krammerhof, ki je z glavo odgovarjal za varnost prevozov, se je moral izkazati in streljati kogarkoli, pa najsi bi bil to tudi polkovnik Hungel. Pred nekaj minutami je nameraval ustreliti Dementjova. Mahoma pa se je stvar zaobrnila in Dementjov je dal nekaj dokazov proti Hunglu.

Ko si je vse zapisal, je Dementjova vprašal:

»Boste pri soočenju vse to potrdili?«

»Vsekakor.«

Krammerhof je pomignil, naj privedejo polkovnika Hungla. Ko je čakal na njegov prihod, se je skušal Dementjov še enkrat spomniti vseh razgovorov, ki jih je bil imel z njim v operativnem pristanišču.

Hungla so postavili nasproti Dementjovu.

Polkovnik ga je porogljivo gledal in vprašal:

»Kaj pa vi? Ste se tudi vi vpisali v nemško peto kolono?«